FONDITA en 1908, TRIA SERIO
33 a JARO - N° 233 Jul.-Sept. 1965

REVUE FRANÇAISE D'ESPERANTO
FRANCA ESPERANTISTO

U.F.E., 34, rue de Chabrol, Paris Xe — Métro : Gare de l'Est ou Poissonnière — Téléphone : PRO. 55.03

57-a NACIA KONGRESO en LE HAVRE...

(foto Lefebvre).

POST LA AKCEPTO EN LA URBDOMO

FRANCA ESPERANTISTO

REVUE FRANÇAISE D'ESPÉRANTO

OFICIALA ORGANO DE U.F.E. (Unuiĝo Franca por Esperanto)

34, Rue de Chabrol, Paris Xe - C.C.P. 855-35 Paris

Secrétariat :

Mlle Y. PAULIER. - Le Secrétariat est ouvert tous les jours de 9 h. à 12 h. et de 14 à 18 h. (sauf dimanches et mardis). Pour toute réponse, joindre une enveloppe timbrée à votre adresse. - **Pour tout envoi d'argent, précisez soigneusement la destination des sommes envoyées sur le talon du mandat.**

Pour toute demande de renseignements, prière de joindre **une enveloppe timbrée avec l'adresse.**

Rédaction :

M. Jean THIERRY, U.F.E., 34, rue de Chabrol, PARIS Xe. Tél. : PRO. 55-03.

Tous les articles et communiqués ne peuvent être acceptés qu'aux conditions suivantes : **être toujours dactylographiés** sur un seul côté de la feuille, avec une marge des deux côtés du texte et un **double interligne.** Ainsi seulement ils seront insérés. Tous les articles **ne se conformant pas à ces conditions seront refusés par la rédaction.**

Les textes envoyés doivent être aérés, lisibles, correctement présentés et rédigés. S'il s'agit d'informations concernant le Mouvement français, elles doivent être obligatoirement rédigées en Espéranto.

Prière d'envoyer des clichés et non de simples photos.

La rédaction se réserve le droit de corriger les textes reçus, qui doivent être aussi brefs et concis que possible.

I. — Cotisation nationale à l'UNION FRANÇAISE pour L'ESPERANTO (U.F.E.)

Par ses statuts, l'U.F.E. est une union de sociétés déclarées et ne doit recevoir en principe de cotisations que de celles-ci. Toutefois, lorsqu'un Centre Culturel ou une Fédération n'existe pas encore dans une région, l'U.F.E. accepte de recevoir les cotisations annuelles de membres isolés sur les bases suivantes :

MEMBRE BIENFAITEUR	**50 F.**	Ces membres reçoivent la revue « FRANCA ESPERANTISTO » et le « Bulletin d'Information »
« **DONATEUR**	**30 F.**	
« **TITULAIRE**	**20 F.**	
« **JUNIOR** (**) (18 à 21 ans)	**8 F.**	
MEMBRE ADHÉRENT	**5 F.**	Ces membres ne reçoivent que les bulletins d'informations en français
« **ÉTUDIANT et JEUNE**	**2 F.**	

Tous les membres reçoivent la carte de l'Association Espérantiste Universelle indiquant leur appartenance à l'U.F.E. et à telle Fédération ou Société, ainsi qu'une vignette annuelle à coller.

Abonnement seul à la revue « FRANCA ESPERANTISTO » : France : 20 F.
Etranger : 25 F.

II. — Supplément pour UNIVERSALA ESPERANTO-ASOCIO (U.E.A.)

MEMBRO JARLIBRO (MJ) reçoit l'annuaire de l'U.E.A. ...	**14 F.**	**MEMBRO ABONANTO** (MA) reçoit l'annuaire de l'U.E.A. et « Esperanto »	**28 F.**
Cotisations de jeunes jusqu'à 21 ans	**7 F.**	Cotisations de jeunes jusqu'à 21 ans	**21 F.**
SIMPLA ABONO AL « ESPERANTO »	**21 F.**	**MEMBRO SUBTENANTO** ..	**42 F.**

(**) Les jeunes sont priés d'indiquer leur date de naissance.
(*) Les cotisations des jeunes jusqu'à 21 ans sont réduites de moitié.

Donacoj

MEMBRES DONATEURS

F-ino Chaillou, S-roj Dalier, Sahatdjian.

DONS DIVERS

D-ro Maillard, 5 ; S-ro M. Perrier, 5 ; S-ro Machellek, 10 (pour la bibliothèque) ; S-ro Schwartz, 4 ; S-ro Ligot, 3 ; S-ro Jaegy, 1,50 ; F-ino Pignataro, 1.

DONS SIEGE SOCIAL
5e Liste :

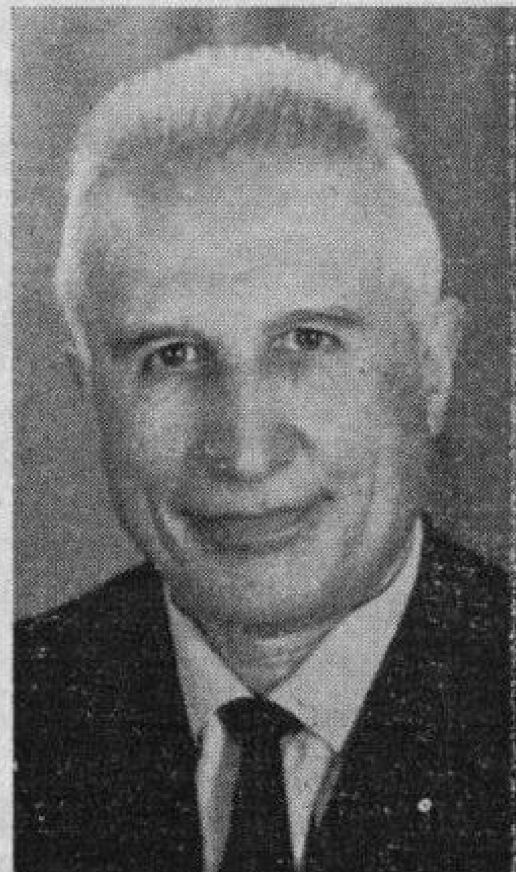
S-ro Pialla	48,00
S-ro Dabezies	25,00
S-ro Lavarenne	10,00
Anonimulo G.	30,00
S-ro Baldes	15,00
S-ro Canat	6,75
S-ro Hamermehl	12,00
F-ino Romand	5,00
S-ro Bonnini	20,00
Grupo de Chatenay-Malabry	45,00
S-ro Garrigue	7,00
	223,75
Listes 1 à 4	**4.306,00**
TOTAL	**4.529,75**

Enhavo

Ĉi tiu numero entenas :

Bulletin Trimestriel d'Informations Mondiales (supplément)

1965, jaro de la Internacia Kunlaborado, estu ankaŭ Jaro de la Franca Esperantista Kunlaborado

La vero estas en la maksimo « UNUIĜO ESTAS FORTO », kaj, nia Franca Unuiĝo ĝojas en tiu ĉi jaro de kunlaborado akcepti siajn amikojn de G.E.Æ. Certe kun tia apogo kreskos kaj floros la Paska Kultura Semajno, kreskos kaj floros la agado en la lernejoj. ĉiuj mano en la mano ni kunlaboru por la bono de nia movado.

— Partoprenu niajn jarajn kongresojn, kie vi povos libere paroli.

— Atentu pri nia informa fako kaj dokumenta komitato, ĉiam agemaj.

— Vizitu nian Centran Oficejon (34, rue de Chabrol, Paris 10e), kie deĵoras nia afabla kaj konstanta sekretariino.

— Vidu la efikon de nia trimonata franclingva informbulteno, redaktata de D-ro Maillard ; niaj amikoj de Sat-Amikaro intencas eldoni sammaniere, sed kun informoj por la laboristaj medioj !

— Konstatu la influon de nia speciala bulteno pri la Paska Kultura Semajno, en la edukaj medioj.

— Legu la kleran kaj bone redaktitan « Franca Esperantisto » ĉu presitan ĉu ofsetan.

Kaj imagu la disvastigon, kiun ni povus atingi, se ĉiuj francaj geesperantistoj fariĝus membroj « A » de nia Unuiĝo.

Jes, Jaro de Internacia Kunlaborado, sed ankaŭ Jaro de la Franca Esperantista Kunlaborado, ĉar la laboro ne mankas kaj ĉiu ĉe iu ajn posteno povas esti utila.

R.L.W.

REOUVERTURE DES COURS

Septembre et octobre constituent pour les « agemaj esperantistoj » les mois d'intense travail.

Dans les localités où il existe un Centre d'Espéranto, le Président ou le Secrétaire organise une réunion fin septembre pour préparer la reprise des cours.

Voici un exemple :

A Perpignan :

— le 22 septembre : réunion des membres du Centre ;
— le 29 septembre : conférence publique sur l'Espéranto, agrémentée de projections « Lentaigne » et d'un exposé au tableau sur la construction grammaticale de l'Espéranto ;
— le 6 octobre : ouverture des cours publics ;
— le 7 octobre : ouverture des cours aux lycées et écoles d'Etat.

Il ne faut pas oublier de demander un droit d'inscription au cours ou une cotisation mensuelle pour le Centre. Il faut, dès octobre, collecter les cotisations pour U.E.A./U.F.E. Un bon principe est de prévoir, dans les cotisations du Centre, la part U.E.A./U.F.E.

A Perpignan, la cotisation **mensuelle** est de 2 F. pour les jeunes et non salariés, et de 5 F. pour les adultes et salariés ; elle comprend la part U.E.A./U.F.E.

Les Fédérations régionales doivent, par lettres-circulaires ou bulletins, maintenir un contact étroit avec les centres locaux et servir de lien entre tous les groupes en renforçant son action auprès des groupements en formation.

R.L.W.

ĈU VI LEGAS ?

El enketo farita de UNESKO en 1962 rezultas, ke pli ol 700 milionoj da homoj tra la mondo scipovas nek legi nek skribi ; kaj kontraŭ la analfabeteco de tiuj **du kvinonoj** de la homaro UNESKO lanĉis vastan kampanjon. Kvankam la gazetaro malpli bruas pri tiu ĉi, ol pri militoj, jen agado salutinda kaj kuraĝiga en nia jarcento, kiun tro obsedas multekostaj satelitoj kaj minacoplenaj fuzraketoj. Ja instruado estas malpli spektaklorîĉa ol vojaĝo al la luno ; sed por la feliĉo de homo, kiom pli valora !

Dume laŭ statistiko antaŭ ne longe starigita ĉe la libro-profesiuloj evidentiĝas, ke 75 % de la libroj venditaj en Francujo estas legataj nur de 14 % el la gefrancoj ; kaj — kio pli gravas — 58 % absolute nenion legas. (**XXXI-a Kongreso de la francaj libristoj**). Plie laŭ alia statistiko la francaj bibliotekoj estas vizitataj nur de 6 % el la loĝantaro, dum en Britujo la proporcio atingas tamen 28 %. Ja ankaŭ pri tio ĉi la plimulto el la gazetoj restas silenta...

Ĉe la konstato de tiaj ciferoj oni povas demandi al si, ĝis kiu grado kontribuis la radio - kaj televido - aparatoj. La t.n. aŭdo-vidaj rimedoj estas nuntempe laŭmodaj : oni maltrafu eĉ ne unu okazon por emfazi ilian efikecon ! Sed krom la tekniko scipovi rekoni la literajn valorojn, ĉu ankaŭ ne necesus — eĉ en Francujo — doni kaj redoni la **guston** de la legado ?

J. T.

NE NUR ANONCI, SED PRUVI !

Dum nia klopodado por disvastigi nian lingvon, ni tro ofte anoncas ĝiajn atingaĵojn, kaj nur malofte pruvas ilin ; tamen, nur pruvo estas konvinkopova kaj nur Esperanto povas liveri pruvojn pri sia reto da delegitoj (Jarlibro de U.E.A.), sia gazetaro kaj sia literaturo.

Kiam ni petas de redaktoro la enpresigon de informartikolo pri Esperanto, estas tre konsilinde akompanigi nian petleteron per ekzemplero de la Jarlibro de U.E.A. (nur freŝdata !) kaj de kelkaj ekzempleroj de niaj ĉefaj gazetoj : Esperanto, Praktiko, Monda Kulturo, Kontakto, Kulturaj Kajeroj, ktp.

Mi speciale atentigas pri la elstara pruvvaloro de la Jarlibro ! Kolekti la serion sur breto estas bone, sed uzi tiujn de la lastaj jaroj por informi estas senkompare pli bone ! Ni taŭge eluzu ĉiujn informrimedojn !

A. RIBOT

POUR UN PLUS GRAND NOMBRE DE MEMBRES A U.F.E. ET U.E.A.

Pour que nous puissions être entendus des Pouvoirs Publics, il faut que U.F.E. et U.E.A. aient de nombreux membres.

Les professeurs des cours, les trésoriers des groupes ont un rôle important à jouer ; il est toujours possible de percevoir deux francs d'un jeune élève pour faire partie de notre grande famille.

Certains trésoriers fédéraux attendent que Paris ristourne aux centres locaux la part fédérale. Il est préférable de demander dès octobre le versement à la Fédération, de retenir sa part, et d'envoyer le reste à Paris. Un deuxième rappel doit être effectué en janvier.

Je fais appel aux professeurs, aux trésoriers locaux et régionaux pour entreprendre, au cours de l'année scolaire 1965-1966, une campagne de recrutement.

Nous publierons les statistiques par région. La compétition est ouverte. Antaŭen !

R.L.W.

ESPERANTISTA INFORMADO EN LA FERVOJAJ GAZETOJ

Parolante kaj aŭskultante ĉirkaŭ mi, mi ofte konstatis kaj daŭre konstatas, ke multaj gekolegoj ne estas informataj pri nia internacia lingvo kaj ĝiaj gravaj eblecoj. Tiam venis al mi la ideo uzi la multnombrajn informilojn, kiuj estas legataj en ĉiuj tavoloj de la fervoja nacia societo, cele disvastigi senkoste informojn pri nia movado aŭ pri la agado de la esperantistaj fervojistoj. Dum la pasintaj jaroj tio estis jam provita sed ne grandskale, kiel tio ŝajnas inda, se oni volas atingi pozitivajn rezultojn. Mi jam sukcesis aperigi esperantistajn rubrikojn en la bultenoj de fakaj asocioj kaj starigi daŭrigendajn rilatojn kun F.F.E.A. Kvankam ĝis nun mi ne ricevis veran helpon en tiu tasko, kelkaj samideanoj kuraĝigis min sekvi pluen tiun vojon, kaj mi esploros novajn eblecojn. Mi kalkulas, ke kunlaborantoj sin anoncos por helpi min en tiu vasta laboro, kiu postulas multe da tempo ; kaj mi dankas la kolegojn, kiuj aperigis artikolojn en siaj lokaj aŭ regionaj fervojaj informiloj. Nia fervojista asocio povus esti pli reprezentiva dank'al pli taŭga kaj efika varbado, ĉar multaj personoj sin montras favoraj al nia internacia lingvo kaj estas pretaj ĝin subteni.

H. BERNIER
Informa respondeculo de F.F.E.A.

POST HELSINGOR... (18-25 - 7 - 1965)

Tuj je la alveno al la Altlernejo la unua impreso de la partoprenantoj, kiuj same kiel mi, jam antaŭe ĝuis tiun lokon, estis ĝoja pro la reveno sed ankaŭ iom korprema ! Ankaŭ tie, oni fosas, oni detruas, oni konstruas ! Amasoj da diversaj materialoj, fosaĵoj, truoj, koto invadis la belan ĝardenon, sur kiu antaŭe okazis superaj kursoj dum bela vetero, kaj tiun parton de la parko en la direkto de la lago, kies blanka ponteto ankaŭ malaperis !...

Malagrabla spektaklo por la alvenintoj sed ankaŭ anonco de pli vasta, pli bela, pli moderna Altlernejo post iom da tempo !

Tre baldaŭ malaperis tiu unua impreso, kiam ĉiu sentis sin envicigita en la diversajn Internaciajn Esperanto-kursojn en Helsingor, majstre aranĝitajn de Ges-oj Friis.

Ida ĉeestis, sed ĉijare ŝi devis rezigni pri gvidado de sia tradicia elementa kurso. Ŝia anstataŭantino S-ino Riksberg plene sukcesis kontentigi la multajn partoprenantojn.

La naturmetodon demonstraciis S-ro Sogaard-Hansen sperta instruisto, dum t.n. superan kurson, kun multe da analizoj kaj diskutoj gvidis S-ro Moravec el Flensburg al tre internacia lernantaro !...

Sed nur matene oni laboras en Helsingor ! Diversaj ne tre longaj sed interesaj ekskursoj okupis la posttagmezojn ! Tiel ni povis ĝui tre kompletan viziton al Kronborg la kastelo fama pro Hamleto, en kies subaĵo Holger Dansk ankaŭ ĵus perdis kaj retrovis sian kapon ! Ni traveturis Gurre en fagarbaroj, kie ĉiunokte pro puno la mezepoka reĝo Valdemar rajdas fajrĉevalon ! Fredensborg akceptis nin en la propra ĉambraro de la Reĝa Familio ! Frederiksborg malavare prezentis siajn riĉaĵojn en la kadro de sia vasta kastelo ! Tutan posttagmezon ni dediĉis al Svedujo al la urbo Hälsingborg, kie la loka grupo vere bone prizorgis tiun internacian akcepton !

Vesperojn okupis diversaj kulturprogramoj. S-ro Friis prezentis filmojn pri antaŭaj semajnoj, ĉar de ĉ. 30 jaroj li organizas tiajn, ankaŭ longan kolorfilmon pri Kanariaj Insuloj... S-ro Magnusson el Islando prezentis lumbildojn pri sia tre interesa lando kaj la nun erupcianta vulkano. S-ro Lovatti el Milano disaŭdigis kun trafaj komentoj la operojn el italaj majstroj pri muziko. La sabata vespero kun tre internacia varietea programo signis la finon de tiu tro rapide forpasinta Semajno !

Tie ĉeestis 115 personoj el deko da landoj ! Ne nur la kursoj estis vere internaciaj sed ankaŭ la amikaj diskutadoj pri plej neatenditaj temoj laŭ hazardo de la renkontoj ! Estis tie pluraj esperantistaj paroj, kiuj al siaj infanoj ekde la naskiĝo parolas la lingvon !

La komforto estis tre sufiĉa en la Altlernejo dum tiu feria tempo, la nutraĵo abunda kaj bonkvalita, kvankam la multaj smorbrod-oj povas aspekti iom surprizaj al ne alkutimiĝintaj gastoj, sed tie estas nordo ! Neniu rajtas plendi en eksterlando !...

Entute tre bona Semajno, kun bela vetero plej ofte. Sincere ni danku Ges-ojn Friis, iliajn gehelpantojn, kaj ĉiujn partoprenantojn, kiuj pli malpli kontribuis al la sukceso de tiu Internacia aranĝo !

Ĝis la venonta jaro !

J. ASQUERI.

LA BELGA KAJ MARKOLA ESPERANTO-KONGRESO EN OSTENDO (Belgujo) — PENTEKOSTO 1965

Ĉeestis 200 esp. el 10 landoj (ĉefe Belgoj, Britoj, Francoj, Nederlandoj). Diservon celebris kaj sermonon faris Msro A. Lantos-Kiss, el Soprom (Hungarujo).

Krom la ekspozicio kun prezento de diapozitoj propagandaj de Lentaigne kaj Antwerpena klubo, rimarkinda estas la fakto, ke la urbesto de Ostendo plej kore kaj plurfoje akceptis nin. Li parolis nederlandlingve (la oficiala lingvo en Ostendo) kaj diris frazojn en sufiĉe komprenebla esperanto (li legis ilin, ĉar li ne estas esperantisto).

La distra vespero, post salutoj de la eksterlandaj respondeculoj, LKK-anoj (neniu estis Ostend-ano) kaj klub-estroj el Belgujo, enhavis du programerojn :

— la esperantista amatora **ventro-parolanto** Ben Weber, el Middelburg (Nederlando).

— La **demand-ludo** de A. Dumarey (Brugge) kun partopreno de 4 teamoj el Antverpeno, Lieĝo, Francujo kaj Britujo.

Mi mem partoprenis, kaj nia teamo estis la tria, post la Belgoj sed antaŭ la Britoj.

Entute estis 36 demandoj pri ĝenerala klereco (aktualeco kaj esperantaj temoj) kaj, krome ekzercoj pri praktika lerteco. La plej amuzaj por la spektantoj estis eble demeti ŝuojn, ŝtrumpojn, enmeti 4 lignopecetojn inter la pied-fingrojn, levi la piedon, fari same por la alia. La plej rapida gajnis (hazarde, estis mi, por la Franca teamo). Alia ekzerco estis lumigi dek kandelojn per unusola alumeto ; alia : fari ĉeneron el mallongaj pecoj da ŝnuro, faligi kuglojn, ktp...

La ludo sukcesis. Oni devus fari similajn en niaj kluboj (eble pli mallongaj, kun amuzaj premioj). Ĉiukaze estas bona metodo por amuzi kaj samtempe informi la anojn pri diversaj aspektoj de la esperanto-movado.

Dimanĉe, dum la **oficiala akcepto** ĉe la urbodomo, la urbestro detale klarigis al ni (tradukis S-ro Jaumotte) la funkciadon de la urbkonsilantaj kunvenoj, kun elektraj instalaĵoj (mikrofonoj por ĉiu, parolvicon elektrone direktata de la urbestro per lia ordon-tabelo, ktp...

La lunda tuttaga ekskurso klarigis al ni multon pri la historio de Flandrujo. Mi plej ŝatis la viziton de la kastelo-abatinejo de Malle, kie la estrino tre sprite rakontis pri la historio kaj multaj anekdotoj. Ŝi parolis multe kaj rapide (flandralingve). Tradukis Roose (li bedaŭrinde devis resumi). La konstruaĵo mem estas tre alloga kun malnovaj kaj novaj partoj, kiuj harmonias.

La venonta belga kongreso okazos en Louvain. La proksima markola kunveno certe estos en iu brita marurbo. En 1967 verŝajne estos markola kongreso (kaj samtempe nacia franca) en Calais.

DUONJARA RAPORTO DE SKOLTA ESPERANTISTA LIGO

Komence de la jaro ni ricevis leteron, en kiu la Monda Skolta Oficejo anoncis al ni pri la nova decido rilate Esperanton.

Laŭ tiu plej alta skolta instanco Esperanto ne plu estas « **senutila afero** », kiel en la jaro 1934, sed male jam **uzata** kiel oficiala lingvo por la Interpretista Insigno en multaj landoj.

Tia nura konstato ankoraŭ ne estas tre favora, sed ĝi donis al ni la eblecon kunlabori kun kelkaj naciaj Skoltasocioj. En aliaj landoj ĝi donis al ni la kuraĝon por fari novajn klopodojn.

Fakte en la pasinteco la malbonaj rezultoj kelkfoje mortigis al ni tiun ĉi kuraĝon !

Ankaŭ el la korespondo inter la M.S.O. kaj TEJO, rilate la Seminarion pri Lingvaj problemoj, montriĝis tute nova, ŝanĝita sinteno.

Nia gazeto « La Skolta Mondo » aperis regule ĉiun trian monaton. La enhavo estis interesa, ankaŭ por neskoltaj gejunuloj. Kvankam nun nur stencilita, ĝi tamen aspektis sufiĉe bone, kun multaj bildoj.

Bedaŭrinde la reto de Naciaj Reprezentantoj, ĉijare ankoraŭ ne pligrandiĝis. S.E.L. tamen ekhavis novajn kontaktojn kun Brazilio.

Ĝen.-sekret. de S.E.L. : J.K. HAMMER,
Wibautstraat 49, Zaandam, Nederlando.

KUNSIDO DE U.F.E. - KONSILIO, en la sidejo 34, strato DE Chabrol, la 11-an de aprilo 1965 — PROTOKOLO —

Ĉeestas : la prezidanto, s-ro Llech-Walter, s-ino M.-L. Bodard, s-roj A. Bourdeaux, L. Giloteaux, J. Guillaume, J.-L. Mahé, G. Rougetet, J.-A. Rousseau kaj J. Thierry.

Senkulpigitaj : d-ro A. Albault, s-roj R. Bernard, R. Blanc, D. Chagnoux, J. Chapellier, f-ino Ch. Garrigue, s-roj F. Garrigue, J. Manceau, H. Micard, A. Ribot, s-ino vincent.

La prezidanto malfermas la kunsidon je la 9-a 45 kaj legas la ricevitajn leterojn kaj voĉdonajn rajtigilojn.

4-a KULTURA SEMAJNO. — La prezidanto raportas pri la nuna stato de la rilatoj kun la ministrejo, kiu nun verfakte minimumigas sian helpon. Stariĝas du demandoj : pri la buĝeto kaj pri la bulteno. La buĝeto montriĝas ekvilibrigita. Konsente kun la Kultura Domo aperos pri la Kultura Semajno speciala numero.

PARIZA FOIRO. — S-ino M.-L. Bodard proponas por la budo, ke oni luu meblojn. Sekvas debato pri la kosto (150 fr.). La propono estas akceptita per 11 voĉoj kontraŭ unu. Krome estos farita en la Pariza Regiono alvoko al gevolontuloj por deĵori en la budo.

NACIA KONGRESO EN LE HAVRE. — Ĉis nun 100 aliĝintoj. J. Guillaume raportas pri la preparado (prelego de s-ro Farkas, ŝipprომeno kaj tri filmoj). Estas ekzamenita la tagordo de la kongresaj laboroj ; en rilato kun la eksterordinara kunveno pri la propono de s-ro Gouget kaj por la bona ordo de la debato s-ro Thierry proponas, ke la konsilio kunsidu tuj post la elekto de la novaj membroj. Propono unuanime akceptita. Novaj kandidatiĝoj : s-ro Aisberg, inĝ. Dettwiller.

SEPTEMBRA STAĜO en Grésillon. — Gvidata de prof. Martin el Rennes ; aperos artikolo.

NOBEL-PREMIO. — S-ro Guillaume raportas pri la lastaj klopodoj.

PETICIO. — S-ro Rougetet raportas pri la novaj subskriboj.

VIZITO AL LA MINISTREJO. — La prezidanto klarigas la vizit-intencon : subvencioj por la Kultura Semajno kaj U.F.E. Li pensas viziti kun prof. Fréchet s-ron Herzog dum majo.

BILANCO DE LA JARO. — Ĝi troviĝas en la Revuo.

FRANCA ESPERANTISTO. — S-ro Thierry raportas pri la nuna situacio. Estas antaŭviditaj : unu ofsetita por majo-junio, unu presita por julio-aŭgusto kaj septembro, unu ofsetita por oktobro-novembro kaj unu presita por decembro-januaro. Konsidere la specialan numeron de la Kultura Semajno, la bulteno de d-ro Maillard aperos kun la septembra kaj januara.

ALVOKO POR LA SIDEJO. — La sumo atingis 4.160 Fr. jn. Sekvas debato pri la eventualeco esti devigata aĉeti la sidejon.

RAPORTO DE LA STATUTKOMISIONO. — S-ro Thierry raportas pri la letero de la 29-a de decembro 1964, kiun leteron sendis al U.F.E. la estraro de Franca Fervojista Esperanto-Asocio. Per tiu ĉi letero la estraro informas, ke ĝi nuligas la balotrezulton de la jarkunveno de la 29. novembro. Laŭ kia demokrateco estraro rajtas nuligi balotrezulton de ĝenerala kunveno ? S-ro J. Thierry laŭtlegas la respondon preparitan en komisiono kaj submetitan al la aprobo de la Konsilio. Konklude, la baloto, okazinta en Le Mans, pri principa aliĝo de F.F.E.A. al U.F.E. (franca branĉo de U.E.A.) restas valida (73 por, 44 kontraŭ) tiel longe, kiel alia baloto de jarkunveno ne kadukigos ĝin ; kompreneble, ĉar la principo postulas kelkajn teknikajn statutaranĝojn kaj ĉi tiuj bedaŭrinde ne estis konsiderataj, antaŭ ol submeti la principon al voĉdono, nur la efektiva aplikiĝo povas esti prokrastita, ĝis estos kiel eble plej baldaŭ faritaj ĉi tiuj aranĝoj. La respondo estas plene aprobita de la Konsilio kaj s-ro Thierry komisiita sendi ĝin al la Estraro de F.F.E.A.

PROPONO DE S-ino SANTREUIL. — Unu medalo por malnovaj aktivuloj. La Konsilio ne konsideras tian proponon oportuna en la nunaj cirkonstancoj.

AGNOSKO DE PUBLIKA UTILECO. — Estas nun preparataj la bilancoj (1962-63-64) kaj la akiro de akcioj por 1.000 Frj.

J.E.F.O. — S-ro Simonnet raportas pri la nuna organizstato kaj pri kelkaj projektoj (subskribado por la peticio fare de profesoroj, renkontiĝo de J.E.F.O. kaj G.E.J. en Grésillon).

DIVERSAĴOJ. — S-ro L Giloteaux donas plurajn informojn pri la Norda Federacio.

— s-ro J. Thierry prezentas la proponon de C.E.D. koncerne la eldonon en franca lingvo de la dokumento CED/7 ; bedaŭrinde mankas la financaj rimedoj.

(vid. p. 56).

LA 57-a NACIA KONGRESO EN LE HAVRE 5, 6, 7 JUNIO 1965

Koncerne la labor-kunsidojn oni legos ĉi-poste la protokolon de s-ro J. Chapellier ; sed unue estu al ni permesite substreki, kiel gratulinda estis la kongresorganizo en Le Havre. Ĉio glate funkciis pro la bona preparado de la loka grupo sub gvidado de s-ro G. Mammaux.

Tuj ĉe la alveno en la stacidomon la kongresanoj estis akceptitaj de pluraj gesamideanoj kaj kondukitaj al la akceptejo, kie perfekte deĵoris loĝiga servo.

El kultura vidpunkto pluraj filmoj (inter ili « Angoroj ») estis prezentitaj ; kaj varietea vespero konsistis en bildo-prezento pri Hungarujo, la lando de la venonta 51-a Universala Kongreso, kaj en folkloraj dancoj tre agrablaj.

La tradicia gastronomio de Normandio ne estis forgesita, kaj la menuoj en Le Havre, same kiel en Fécamp estis redaktitaj en esperanto. Eĉ malgrandan traktaĵon pri mustardo, spicaĵoj kaj saŭcoj oni ricevis en Yvetot. La ekskursa rondiro ebligis interesan viziton de Tancarville kaj tre plaĉan akcepton en Yvetot kun infanoj vestitaj per tradicia kostumo.

Fine ni aparte memoros la varman akcepton kaj la **promesojn** ricevitajn en la urbdomo de Le Havre.

Allocution prononcée par M. A. Heudron, adjoint au Maire, au nom de la Municipalité, à la réception des Délégués des Fédérations Régionales de l'UNION FRANÇAISE pour l'ESPÉRANTO réunis au Havre à l'occasion du 57e Congrès National.

Mesdames, Mesdemoiselles,
Messieurs,

« C'est un grand plaisir pour moi d'accueillir aujourd'hui, au nom de la Municipalité, les délégués des FÉDÉRATIONS REGIONALES de l'UNION FRANÇAISE pour L'ESPERANTO réunis au Havre pour leur 57e CONGRES NATIONAL.

« En effet, Le Havre, porte océane largement ouverte vers l'Etranger, carrefour cosmopolite où se retrouvent des navires de tous les pays, était tout désigné pour qu'un congrès de la langue universelle y ait lieu.

« En second lieu, parce que notre municipalité est particulièrement soucieuse des problèmes de paix et de détente internationale.

« Nous savons que la multiplicité des langues est un facteur générateur d'incompréhension et partant de haine, et chacun sait que la haine conduit à la guerre.

« Chaque frontière fait de l'homme un sourd-muet réduit aux mimiques pour se faire comprendre ou pour se faire aider, et cela rappelle le propos d'Alain Fournier : « **Je suis déçu comme ce naufragé qui croyait causer avec un homme et qui reconnut que c'était un singe** ».

« L'Espéranto, langue universelle, est tout désigné pour servir de lien entre les hommes par delà les frontières, les barrières raciales ou autres, car les frontières naturelles et artificielles ne s'imposent pas comme une loi mystérieuse, ce ne sont point de providentielles limites et il n'est pas exclu qu'un jour ou l'autre les langues nationales devront infailliblement se fondre en une seule langue commune.

« La Municipalité du Havre est consciente de l'importance de ce problème. Elle a déjà consenti à mettre à la disposition du groupe havrais d'espéranto un nouveau local mieux adapté aux réunions.

« Sans doute souhaitez-vous que l'enseignement de l'espéranto soit rendu obligatoire dans les écoles de tous les pays, pour que chaque homme connaisse au moins deux langues, celle de son pays et l'espéranto. Ce sont des problèmes qui vous sont évidemment familiers dont votre congrès national a eu à débattre ou dont il débattra certainement.

« Plus modestement, nous pensons qu'il serait souhaitable qu'un cours d'espéranto soit adjoint, à la prochaine rentrée, aux cours municipaux déjà existants.

« Soyez persuadés en tous cas que notre municipalité n'est en aucune façon indifférente à tous les problèmes dont la solution peut aboutir à un rapprochement des hommes et à l'établissement de meilleures relations internationales.

« C'est dans ce but que travaille indiscutablement votre 57e Congrès et c'est également pour cela que, tout en vous renouvelant le plaisir que nous avons à vous recevoir en notre Hôtel de Ville, la Municipalité souhaite à votre Congrès une complète réussite ».

Protokolo de la 57-a Nacia Kongreso en Le Havre

la 6-an de junio 1965

MATENA LABORKUNVENO.

S-ro Mammeaux, prezidanto de la L.K.K., sekvita de s-ro Bosc, honora prezidanto de la normanda federacio, bonvenigas la kongresanaron kaj deziras al ĉiuj agrablan restadon en Le Havre.

La Prezidanto de U.F.E., s-ro Llech-Walter, malfermas la laborkunvenon per kelkaj afablaj kaj kuraĝigaj frazoj, legas senkulpigajn kaj salutajn leterojn ; inter la plej rimarkindaj ni citas tijn de s-ro Jonas, la ĵus elektita prezidanto de la aŭstria respubliko, s-ro Becker, ĝenerala sekretario de U.E.A., la munkena esperanto-grupo, la rondeto « Ĉiam kune » el Bydgoszcz (Pollando) kaj tiujn de diversaj konsilianoj de U.F.E.

Tuj poste, la prezidanto petas s-ron Thierry prezidi komisionon de 3 membroj por kontroli la voĉdonojn kaj rajtigilojn pri la elekto de 8 membroj de la U.F.E.-konsilio.

La protokolo de la 56-a nacia kongreso en Parizo, kiu aperis en Franca Esperantisto, estas unuanime akceptita. Poste s-ro Guillaume legas la jaran raporton pri 1964-65 ; la kasisto s-ro Rousseau prezentas la financan raporton, kies unua parto aperis en F.E. ; la dua parto estas disdonita al ĉiuj ĉeestantoj. S-ro Llech-Walter legas la raporton de la kontrevizinto, s-ro Pierre Royer, kiu proponas al la kongreso deziresprimon kun la jena teksto :

« *La kongreso, aŭdinte la raporton de la kasisto kaj tiun de la kontrevizinto,*

konsiderante, ke la kasisto plenumis kompetente sian oficon, kaj ne povas esti kulpigata pri la neadekvateco de la librotena sistemo, pri kiu respondecas la estraro entute,

aprobas la kontojn kaj kvitigas la kasiston,

rekomendas al la estraro, ke financa plano estu kiel eble plej frue starigita kaj regule sekvata la evoluo de la kontoj kompare kun la plano,

sekve, rekomendas al la estraro la starigon de racia librotenado kaj racia prezento de la kontoj. »

La prezidanto donas la parolvicon al la ĉeestantoj ; okazas tre vigla sed iom kaĥosa debato : la diversaj parolantoj miksas la jaran kaj finanĉan raportojn kaj la deziresprimon de s-ro Royer. S-ro Jossinet aprobas la ideon de d-ro Maillard : voĉdono de ĉiu membro unuope eĉ per korespondado. S-ro Thierry respondas, ke tio ne eblas nuntempe pro la statuto, sed tiu ĉi afero estos studota posttagmeze. S-ro Gouge, parolante franclingve, reprenas la argumentojn de S-ro Royer ; li asertas, ke ili estas ĝustaj, kaj ke li mem sufiĉe klarigis sian opinion en la jam eldonitaj « cirkuleroj ». S-ro Wilhem petas, ke oni ne miksu la diskutadon pri la agada raporto kaj la financa. Ĉar kelkaj partoprenantoj protestis pro la uzado de la nacia lingvo, s-ro Simonet esprimas la opinion, ke nenio malhelpas ĉi tiun uzadon ; s-ro Gasse diras, ke la kongreso estas unika okazo paroli esperante. La prezidanto petas la opinion de la kongresanoj per levitaj manoj ; nur 8 samideanoj estas por la uzo de la nacia lingvo.

Estas proponite voĉdoni aparte por la dezir-esprimo de s-ro Royer kaj por la elekto de la konsilianoj. Jen la rezultatoj de la baloto por la dezir-esprimo :

1) por aprobo de la kontoj : 1208 voĉoj kaj 7 sindetenoj ;
2) por plibonigo de la librotenado : 1214 voĉoj kaj 1 sindeteno.

Pri la librotenado s-ro Rousseau donas klarigojn : li laboras ĉiun sabaton posttagmeze en la sidejo de Chabrol kaj ne povas disponi je pli da tempo. Oni serĉis bonvolemulon specialiston por teni la kontlibrojn laŭ la klasika metodo, laŭ propono de s-ro Gouget ; bedaŭrinde, ĝis nun, neniu konsentis ; la serĉado daŭros.

S-ro Thierry, redaktoro de Franca Esperantisto, raportas pri nia revuo : li asertas ke ĉiuj kongresaj kritikoj estas konsiderataj kaj studataj, sed ofte la deziroj de kelkaj membroj kontraŭas tiujn de aliaj ; kaj ne eblas kontentigi ĉiujn.

La nombro da abonantoj al F.E. estas 816, el ili 19 eksterlande ; estus dezirinde multe pligrandigi la abonantaron por malaltigi la koston de la revuo.

S-ro Llech-Walter raportas pri la Kultura Semajno, kiu estis tre sukcesa (vidu la « Bulletin spécial » en F.E. n° 232 de majo-junio) ; kaj li fermas la matenan kunvenon je la 11 h. 30 por permesi al la kongresantoj partopreni ĝustatempe la akcepton en la urbdomo.

D-ro Albault anoncas, ke por la oratora konkurso akceptis esti juĝantoj s-roj Philippe, Ribot kaj li-mem.

POSTTAGMEZA KUNVENO.

Antaŭ la malfermo de la ĉefkunveno okazas mallonga kunsido de la Konsilio, dum kiu la prezidanto bonvenigas la nove elektitajn membrojn. Oni elektas novan estraron :

R. Llech-Walter, prezidanto ;
A. Albault, R. Blanc, D. Chagnoux, G. Rougetet, vic-prezidantoj ;
J. Guillaume, ĝenerala sekretario ;
J. Thierry, help-sekretario ;
J. Rousseau, kasisto.

Malfermite je 15 h. 15, la posttagmeza kunveno estas prezidata de s-ro Philippe, honora prezidanto de U.F.E. Li tuj donas la parolvicon al s-ro Thierry, kiu anoncas la rezultatojn de la balotado por renovigo de la triono de l'U.E.F.-konsilio :

Nombro de la voĉdonantoj : 1225.
Estas elektitaj : D-ro Albault (1225), s-roj Aisberg (1033), Asqueri (1225), D-ro Berlot (1225), s-roj Bernard (1225), Blanc (1225), Dettwiller (1033), Thierry (1225).

D-ro Albault legas la raporton de d-ro Maillard, redaktoro de la bulteno pri mondaj informoj en franca lingvo, kaj gratulleteron de s-ro Wensing, vicprezidanto de U.E.A. Tiu tre interesa bulteno estas sendita, krom al ĉiuj U.F.E.-membroj, al multnombraj membroj de la publika instruado, al eminentuloj en franclingvaj landoj : Kanado, Belgujo, Luksemburgo kaj Svislando.

S-ro Llech-Walter legas leteron de s-ro Frangeul el Angers sed bedaŭras, ke pro manko de mono, la propono ne estas realigebla.

S-ro Dettwiller parolas pri la germana broŝuro « Moderna homo parolas en Esperanto » ; ĝi estas perfekta propagandilo kaj devus esti tradukita franclingven.

S-ro Bourdeaux parolas pri informado, eldono de taŭgaj propagandiloj kaj petas sugestojn por trovi la necesan monon. Kiel nacia respondeculo de la informa fako kaj gazetara servo, li povas liveri multajn tute pretajn artikolojn por regionaj gazetoj ; sufiĉas, ke la lokaj reprezentantoj rilatu rekte kun li, skribante al la jena adreso : **André Bourdeaux, 164, rue de Saussure, Paris (17e)**. Li admonas la kulturajn centrojn, kiuj ankoraŭ ne havas inform-delegiton, elekti tian reprezentanton kiel eble plej rapide kaj sendi lian adreson al U.F.E.

Je la 16 h. 15 la prezidanto malfermas **eksterordinaran kunvenon** por diskuti pri ŝanĝoj en la statuto :

1-e) Propono Gouget pri modifo de la voĉdonmaniero. — S-ro Gouget havas la parolvicon kaj legas la artikolon de D-ro Maillard, kiu respegulas sian propran deziron : ĉiuj membroj voĉdonu perletere sub du kovertoj por la elekto de la konsilianoj.

S-ro Thierry donas tre argumentitan respondon kontraŭ tiu ĉi propono.

En spirito de paciĝo estas akceptita de s-ro Gouget propono, laŭ kiu ĉiu membro ricevos de la sekretariaro specialan leteron por voĉdono, sed ĉi tiu letero estos resendota al la koncerna federacio.

2-e) Akcepto de G.E.E. kiel faka asocio de U.F.E. — Raporto de D-ro Albault. Lipetas senkulpigon pri la neĉeesto de s-ro Bidoit, la ĝenerala sekretario de G.E.E., kiu ne povis partopreni la kongreson. G.E.E., dum la paska kongreso, decidis aliĝi al U.F.E., laŭ paragrafo 3 de la statuto. Pro tio, F-ino Dedieu, prezidantino, kaj s-ro Bidoit, sekretario, organizis referendumon ĉe la G.E.E.-membraro ; el 118 ricevitaj respondoj, 110 aprobis la

aliĝon. Post klarigoj de s-ro Wilhem, la kongresanaro estis petata voĉdoni por aŭ kontraŭ la akcepto de G.E.E. kiel faka asocio de U.F.E. Per levitaj manoj la aliĝo estis unuanime aprobita.

3-e) **Ratifo de la plialtiĝo de la kotizoj.** — S-ro Thierry klarigas, ke laŭ la paragrafo 3, 6-a alineo de la statuto, la plialtigo de la kotizoj devas esti aprobita de la ĝenerala asembleo. Voĉdonado montris unuaniman akcepton de la plialtigo.

Kun tiu ĉi punkto finiĝas la eksterordinara kunveno kaj la prezidanto reprenos la tagordon de la kongreso.

Du rezolucioj estas submetitaj al la aprobo de la kongreso :

LA 57-a NACIA ESPERANTO-KONGRESO,

— konscia pri la malfaciloj ekzistantaj por la diverseco de la lingvoj en la ĉiutage pli multaj internaciaj interŝanĝoj,

— REASERTAS, okaze de la « Jaro de Internacia Kunlaborado » starigita de la « Unuiĝintaj Nacioj », la neceson uzi unu komunan lingvon ;

— KONSTATAS, ke la Lingvo Internacia, kiu pli kaj pli disvastiĝas en la mondon, hodiaŭ prezentiĝas kiel la plej ĝusta interkomprenilo por la kulturaj, sciencaj kaj teknikaj bezonoj de nia epoko ;

— DEZIRAS ĝian ĝeneraligon en ĉiuj gradoj de la instruado.

LA 57-a NACIA KONGRESO,

— emociite pro la persistaj percirkuleraj kampanjoj kiuj jam de la jaro 1961 disfloradas interne de la franca Esperanto-movado kaj tiel ne ĉesas subfosi ĉiun penon de reviglîĝo ;

— tute MALAPROBAS tian agmanieron nedemokratecan kaj ESPRIMAS sian plenan fidon al la estraro kaj konsilio de la nacia Unuiĝo ;

— ALVOKAS al la konscienco de ĉiuj geesperantistoj, por ke eventualaj kritikoj al la estraro aŭ konsilio de la Unuiĝo estu faritaj nur laŭ la statuta vojo pere de leteroj al la koncernaj instancoj, artikoloj en la regulaj gazetoj, aŭ okaze de debatoj en la kongresoj.

La unua rezolucio estas unuanime akceptita ;
La dua akceptita kun 1 sindeteno.

La 16-a punkto de la tagordo pritraktas : raportoj kaj sugestoj de la federacioj aŭ membroj.

S-ro Heintz (Strasbourg), representanto de la orienta federacio, legas la protokolon de la 24-a kongreso de tiu ĉi federacio, okazinta la 27-an de majo.

F-ino Boiton (Rhône-Alpes) legas proponon, kiu koncernas la ekzamenojn ;

La norda federacio aprobas tiun proponon ; ĝi estos transsendita al la Franca Esperanto-Instituto por pristudo.

S-ro Dettwiller proponas la jenan rezolucion :

LA 57-a NACIA ESPERANTO-KONGRESO,

— AGNOSKAS, ke la jaro 1964 destingiĝis en nia historio per la apero de la unua originala parolfilmo en Esperanto ;

— KONSTATAS, ke en la sola Francujo, kie oni prezentadis ĝin kun la minimumaj reklamo kaj gazetinformado, ĝi konfirmis la esperojn de la iniciatinto, i.a. vekante la intereson de la oficiala nacia televizio, kaj de la plej granda franca muzeo, kiu enskribis ĝin en la programojn de sia kinfako ; ankaŭ instigante la ĵurnalojn francajn, ordinare tiel avarajn pri mencio de nia movado, al longaj kaj detalaj konsideroj de la Esperantaj atingitaĵoj ;

— GRATULAS la Estraron de U.E.A., ke ĝi donis sian aŭspicion al tiu filmo ;

— des pli multe MIRAS, ke en la jarlibro de 1965 la ĉapitro pri la « Specialaj Kulturaj Aktivaĵoj » entenas en siaj 22 paĝoj nenian alian mencion pri « ANGOROJ », ol tutpaĝan reklamon pagitan de la aŭtoro ;

— BEDAŬRAS, ke la L.K.K. de Tokio preteratentis la utilon, kiun prezentado de tiu filmo alportus al la disvatiĝo de Esperanto en tiu mondparto ;

— ESPERAS, ke la estraro de U.E.A. estontece instigos la naciajn asociojn fari en sia lando vastan uzadon de tiu nova, efika kaj nun elprovita rimedo de propagando.

Tiu rezolucio estis unuanime akceptita.

Estis 17 h. 40, kian d-ro Albault, estrarano de U.E.A. pri kulturaj aferoj, raportis pri la laboro de U.E.A. ; li ĉefe substrekis, ke 1965 estas la jaro de la internacia kunlaborado kaj donis detalojn pri la peticio al U.N. : 70 organizaĵoj, reprezentantaj 6 milionojn de membroj, subskribis la peticion, kio estas bona rezultato ; sed ĝis nun, nur 120.000 individuaj subskriboj alvenis al U.E.A. kaj tio ĉi estas tute ne sufiĉa ; ĉiuj membroj estas petataj aktive kolektadi novajn subskribojn ĝis oktobro, dum kiu monato finiĝas la kampanjo. — (N.d.l.R. — De tiam la limdato de la kampajo estis prokastita ĝis januaro 1966).

La 18-a punkto temas pri raportoj de la fakoj ; S-ro Thierry raportas pri Franca Esperanto-Instituto, s-ro Demolliens pri la fervojistoj, s-ro Dabezies por la protestantoj. TEJO havis kun s-ro Simonnet tre brilan advokaton, kiu kun fervoro detale raport's pri la agado de JEFO dum la pasinta jaro : monata informilo, semajnfinaj renkontiĝoj, aktiva sekretariejo ĉe U.F.E. alportis konstantan kreskadon de la membraro. Li finis per alvoko al ĉiuj samideanoj por helpo per ĉiuj rimedoj.

La 19-a punkto de la tagordo pritraktis la estontan laborplanon de U.F.E.., kiun s-ro Llech-Walter detale prezentis al la kongresanoj.

La 20-a punkto antaŭvidis la elekton de la venontjara kongresurbo ; sed neniu urbo sin proponis par 1966, la estraro intencas kontakti Vichy. Por 1967, Calais estas kandidato.

Jam estis la 18 h. 10, kaj ni alvenis al la « Diversaĵoj ». — S-ro Mahé parolis pri la filmo « Angoroj » prezentita al la kongresanoj, li konsilas, ke oni kaptu ĉiujn okazojn por montri ĝin al la publiko.

D-ro Albault anoncos, ke la oratora konkurso ne okazos pro manko de oratoroj !

Kun la 23-a kaj lasta punkto de la tagordo la prezidanto de U.F.E. prononcis la finajn vortojn, dankante kaj gratulante la partoprenantojn por la bona kaj serioza laboro farita, kaj estis 18 h. 25, kiam li fermis la laborkunsidon de la 57-a nacia kongreso.

La protokolinto : J. CHAPELLIER.

∴

Situation de trésorerie au 30-9-1964

ACTIF :

En caisse au 30-9-1964	4 736,23
Prêt à M.C.E.	2 500,00
Divers à recevoir	209,20
Subvention à recevoir pour semaine culturelle	1 800,00
U.E.A.	2 220,45
	11 465,88

PASSIF :

Dû au 30-9-1964 suivant liste ci-dessous	3 043,63
Dépôts	4 180,43
Facture M.C.E. pour semaine culturelle	2 891,80
Bibliothèque (report de la partie du budget 1963 non dépensé dans l'exercice	138,81
	10 254,67
Solde	1 211,21
	11 465,88

Au 30-9-1964 le stock des livres évalué au prix de revient s'élevait à la somme de : **Francs 11 582,02**

Détail du Poste (1) du passif

U.K. Tokio (K/15)	128,00
U.F.E. (Coconnier)	1 855,32
U.E.A. (cotisations)	173,60
Fakoj	10,00
Grupoj	40,00
Federacioj	13,00
Kongreso en Hago	64,51
Libroservo	759,20
	3 043,63

J.A. ROUSSEAU.

BAZA LABORPLANO DE U. F. E.*

I. — **Enkonduko.** — Per sia nova « Statuto » kaj « Interna Reglamento » (ambaŭ akceptitaj la 21-an de aprilo 1962) Unuiĝo Franca por Esperanto decidis ekiri vojon de reorganiza plifortigo kaj kunlabora efikeco. La tria paragrafo de la Reglamento tekstas, ke Unuiĝo Franca por Esperanto konsistigas la francan sekcion de Universala Esperanto-Asocio, kiu ĵus adoptis sian duan bazan laborplanon dum la 47-a Universala Kongreso okazinta en Kopenhago (aŭgusto 1962).

Konforme al ĉi tiu Baza Laborplano kaj konsidere la cirkonstancojn kaj eblecojn nun ekzistantajn en Francujo, Unuiĝo Franca por Esperanto fiksis laŭ la ĉi-suba propra plano la principojn de sia agado por la venontaj jaroj.

II. — **Celo.** — La Lingvo Internacia de D-ro Esperanto respondas al reala bezono, kiu pli kaj pli akriĝas en la ĉiam ampleksiĝantaj internaciaj rilatoj. Sed nur « konscie organizita agado » en tutmonda kadro povos rapidigi la ĝeneraligon de la uzo de Esperanto per konstantaj aplikoj, pli kaj pli vastaj kaj praktikaj, inter homoj de ĉiuj nacioj kaj socitavoloj tra la mondo.

III. — **Internaj taskoj :**

1) Organize plifortigi U.F.E. : a) altirante al ĝi multnombre malnovajn esperantistojn kaj membrigante novajn ; b) aktivigante pli multajn gvidantojn ; c) klopodante ricevi agnoskon de « publika utileco ».

2) Kreskigi la ago-kapablon de la asocio : a) daŭre plibonigante la laborkondiĉojn de la sekretariejo ; b) organizante seminariojn por estontaj gvidantoj ; c) fruktigante la rezultojn de la agado de U.E.A. kaj C.E.D. ;

3) en kunlaboro kun la ĉefdelegito varbi kiel eble multajn individuajn membrojn de U.E.A., kaj instigi la individuajn membrojn fariĝi Delegitoj, Vicdelegitoj kaj Fakdelegitoj, precipe por la plej gravaj fakoj rilataj al scienco, edukado kaj kulturo ;

4) helpi organizon de landaj asocioj en la franclingvaj afrikaj landoj ;

5) helpi al la francaj asocioj de la junularaj organizoj, ĉefe TEJO kaj STELO, kaj disponigi al la plej kapablaj gejunuloj lokon en la gvidaj organoj de U.F.E. ;

6) helpi la ekzistantajn lokajn asociojn kaj novajn (vidi apartan aldonon) ;

7) daŭrigi kaj kreskigi la agadon de la Informa Fako laŭ la Principaro de Frostavallen : a) doni apartan atenton al la disvastigo de la Lingvo Internacia en la Universitatoj, lernejoj kaj ĝenerale inter la junularo (klopodi por estigi studentajn rondojn) ; b) strebi al oficialigo de Esperanto en la lernejoj ; c) disvastigi la ĝeneralan informadon per reklamiloj en « Auberges de la Jeunesse », per komunikoj en la bultenoj de « Comités d'Entreprise », kaj per dokumentoj en diversaj atendejoj (ĉe kuracistoj, dentistoj, agentejoj, oficejoj, ktp.) ; c) restarigi migran ekspozicion, kiu en veturilo vizitu la lokojn kun homamaso (foiroj, bazaroj, regionaj festoj, ktp.) ;

8) plibonigi la instruadon de la lingvo : a) finarangante la bibliotekon ; b) modernigante la perkorespondan kurson de U.F.E., interalie per pli granda al ĝia reklamado ; c) studante la eblecojn starigi kursojn en francaj gazetoj, kaj klopodante, por ke la perradia kurso ne forgesu menciadi la ekziston de la franca unuiĝo ;

9) ĈIAM UZI la Lingvon Internacian ne nur en kongresoj, konferencoj, kunsidoj kaj kunvenoj, sed ankaŭ ekster la oficialaj aranĝoj NEPRE INTER ESPERANTISTOJ ;

10) enhave plibonigi la revuon « FRANCA ESPERANTISTO » (provizore en la du lingvoj), altirante por ĝi pli multajn kunlaborantojn ;

11) helpi ĉiurilate la centrajn organojn de U.E.A. en la realigo de la Baza Laborplano kaj de la tutmondaj kampanjoj laŭ specialaj planoj taŭgaj por la unuopaj kampanjoj ;

12) atentigi la « Francan Esperanto-Instituton » pri la bezono prizorgi la plialtigon de la lingva nivelo kaj instruado ; disponigi al ĝi en la revuo unu konstantan rubrikon destinitan por la trastudo de lingvaj problemoj, — tute speciale pri tiuj rilataj al la malutila influo de la nacilingvaj kutimoj kaj al la necesa publikigo de internaciaj lingvaj esprimoj respondaj al specifaj naciaj dirmanieroj ;

13) ampleksigi la agadon de la eldona fako ; kaj studi la eblecojn starigi Esperanto-Domon en Parizo.

IV. — **EKSTERAJ TASKOJ :**

1) Daŭrigi la rilatojn kun la Franca Komitato de la NROJ kaj klopodi por reprezentiĝo en la Franca UNESKO-Komisiono, aŭ almenaŭ por kunlaboro kun ĝi ;

2) ekrilati kaj kunlabori kun la franca asocio por U.N. ; partopreni en ĉiuj manifestacioj okaze de la tago de U.N., Tago de la Homaj Rajtoj kaj similaj datrevenoj ;

3) ekrilati kaj kunlabori kun la francaj asocioj de internaciaj organizoj, kun kiuj U.E.A. kunlaboras sur internacia nivelo ;

4) realigi kiel eble plej efikan kunlaboradon kun francaj edukaj, sciencaj, kulturaj kaj ĝenerale sociaj organizoj kaj institucioj, helpante al ili korespondi per Esperanto kun parencaj organizoj en eksterlando, kaj donante apartan konsideron al la lernejaj asocioj de instruistoj, gepatroj kaj gejunuloj ;

5) klopodi krei ĵurnalistan fakon por estigi konstantajn rilatojn kun la franca gazetaro, zorgante pri la sendado de artikoloj aŭ komunikoj celtaŭgaj lau la karakterizaĵoj de la koncernaj gazetoj kaj fakaj revuoj ;

6) studi la eblecojn restarigi esperantan radio-elsendon.

V. — **Konkludo.** — Konscia kaj efika agado postulas du kondiĉojn : unuflanke la centrigon de la klopodoj al difinitaj celoj, kaj tiujn ĉi eldiras la laborplano ; aliflanke la malcentrigon kaj disvolvadon de la agado mem ĝis la unuopaj membroj de la Esperanto-Movado, kaj tio ĉi dependas de la sindonemo kaj komprenemo de ĉiu esperantisto.

Sen kunordigo ĉiu unuopa ago, entreprenita por afero tiel mondskala kiel la Lingvo Internacia, riskas resti efemera kaj senfrukta : tial Unuiĝo Franca por Esperanto alvokas ĉiun francan samideanon al konscia centrigo de siaj klopodoj sur unu el la ĉi-supre diritaj celoj kaj al efika memdisciplinado, same kiel ĝi mem kunordigis sian agadon laŭ la Dua Baza Laborplano de Universala Esperanto-Asocio.

* **N.d.l.R.** — Ĉar pluraj membroj ŝajne ne scias aŭ ignoras, ke U.F.E. agas laŭ iu laborplano akceptita de la Konsilio en septembro 1962, ni publikigas ĉi tiun laborplanon, por ke ili povu konstati mem, ke pluraj punktoj estas jam plenumitaj aŭ nun plenumataj. Ni esperas, ke ĉiuj povos trovi en ĉi tiu programo la punkton, en kiu ili povos helpi.

*
* *

KUNSIDO DE U.F.E.-KONSILIO (daŭrigo)

— s-ro J.-L. Mahé proponas, ke oni faru anoncojn en « Science et Vie » kaj en « Historia » ; bedaŭrinde same mankas financaj rimedoj.

— s-ro J. Guillaume informas nin pri diversaj punktoj : — la aranĝoj de Fryis — la statistiko de la grupoj — la saluto en la Viena Konferenco — la situacio de G.E.E. — la demando pri nova anoncplato — la prelegoj de Farkas en Le Havre kaj Grésillon la propono de japana esperantistino — la flanoj de Colney — la menuoj en litvagonoj — la elekto de lernolibro : estas formita komisiono el R. Blanc, R. Llech-Walter kaj J. Thierry.

La kunsido finiĝas je la 16-a kaj 30.

La protokolinto : J. THIERRY.

NI KONDOLENCAS

Forpasis la 14-an de aprilo, s-ro Charles Thollet, komitatano de U.E.A. ; la 26-an de junio, s-ino Leonor Olivan, naskiĝinta Guin ; la 20-an de julio, s-ro Sibe Sipke de Jong Dzn ; la 18-an de aŭgusto, f-ino Chavanis ; la 23-an de aŭgusto, s-ro Joseph Pion.

NEKROLOGO. — Generalo (pensiita) de la franca armeo Georges Malraison, Komandoro de le Honora Legio, mortis la 14-an de junio, en Grenoble.

Lerninta esperanton en 1909, li interesiĝis al la movado kaj helpis ĝin. Li estis membro de la honora komitato de la franca Komitato de informo pri esperanto fondita de generalo Bastien. En 1959, en parolado farita okaze de la jara ceremonio de la kadeta lernejo de la Flèche, li rekomendis la uzon de esperanto.

Supplément à « FRANCA ESPERANTISTO »,
N° 233, Juillet-Setpembre 1965

BULLETIN TRIMESTRIEL d'Informations Mondiales

Ces Bulletins ne présentent **QUE DES FAITS** récents et contrôlables

Rédaction : Dr G. MAILLARD, 14, rue Ravon, Bourg-la-Reine (Seine).
Administration : Union Française pour l'Espéranto, 34, rue de Chabrol, Paris-10e.

SOMMAIRE

Ces Bulletins ont pour objet de renseigner non seulement les personnes qui ignorent complètement le développement actuel de la langue internationale, mais aussi celles qui, tout en comprenant l'importance de notre mouvement, n'ont pas la possibilité d'être bien informées.

Ces Bulletins, ou tout au moins les « Informations du Monde », s'adressent aux adversaires de l'Espéranto, puisqu'il y en a encore. Mais ceux-ci n'aiment pas à être renseignés. Surtout maintenant où il est facile de leur présenter des preuves de leurs erreurs.

Le Congrès Universel de Tokyo

Le grand Congrès espérantiste mondial qui vient de se tenir à **Tokyo,** du 31 juillet au 7 août est une nouvelle date importante dans l'Histoire du mouvement espérantiste.

Il marque en effet l'entrée officielle de la langue internationale sur un nouveau continent. Et ce continent c'est l'ASIE, qui contient presque le tiers des habitants de la terre et qui commence à devenir le centre de l'attention mondiale. La multiplicité des langues sur cet immense territoire, et la rapidité croissante des moyens de communications, rendent de plus en plus urgente l'adoption d'une langue commune qui « n'appartenant à aucune nation, appartient ÉGALEMENT à toutes ». Il n'en existe pas d'autre que l'Espéranto.

Malgré la distance qui sépare le Japon de l'Europe, centre actuel du mouvement espérantiste, la participation européenne a été plus importante qu'on ne le prévoyait.

Sur les 1.709 congressistes, plus de six cents, représentant 45 nations, étaient venus de notre continent.

Le Congrès était présidé par M. W. Holmes, président d'honneur de l'Association Espérantiste Universelle, entouré du Dr Yuj Shibata, président de l'Académie Japonaise; de M. Kojiro Inoue, secrétaire général de la Commission Japonaise de l'U.N.E.S.C.O., et des représentants du Ministre de l'Instruction et de l'Education, et du Ministre des Affaires Extérieures.

Ce 50e Congrès Universel d'Espéranto s'est déroulé magnifiquement avec ses 20 réunions spécialisées, son Université d'été, ses services religieux, ses Concours d'Eloquence et Littéraires, son bal et ses différentes attractions.

Mais une particularité intéressante a été l'intérêt que la grande majorité des congressistes a porté aux diverses attractions, plutôt qu'aux conférences. Il y avait 1.300 spectateurs à la soirée théâtrale et plus de 1.000 à la soirée japonaise. Ce fait nouveau montre qu'on a préféré utiliser la langue en la parlant, plutôt que de se borner à l'écouter.

Nous ne pouvons décrire ici les nombreuses réceptions qui ont eu lieu. Mentionnons cependant celle du **Maire de Tokyo** qui, avec son Conseil municipal, a reçu 285 congressistes de 40 pays, ainsi que le Professeur Oka, recteur de l'Université d'Eté; le Dr Nishi, président du Comité d'Organisation, et les membres de ce Comité.

La **résolution finale** du Congrès, présentée à l'O.N.U., reproduit à peu près le texte de la **Proposition aux Nations-Unies** dont nous parlons plus loin.

La Conférence Européenne de Vienne

Cinq cents espérantistes, appartenant à 22 nations d'Europe, qui ne pouvaient se rendre à Tokyo pour le Congrès Universel, avaient décidé de se réunir à Vienne, afin de se retrouver comme chaque année dans cette atmosphère d'amitié internationale qui est le propre des grands Congrès Espérantistes.

Afin d'éviter toute confusion, cette importante manifestation, en marge du Congrès de Tokyo, a été nommée : **Conférence Européenne.**

Elle s'est ouverte le 11 juillet, sous la présidence d'honneur du Conseiller à la Cour Hugo Steiner, et sous la direction effective du Professeur Ivo Lapenna, président de l'U.E.A.

Par une heureuse coïncidence, le nouveau Président de la République Autrichienne, Franz Jonas, est un fervent espérantiste.

Il a tenu à recevoir les hautes personnalités de la Conférence auxquelles il s'est adressé en espéranto. Aussi cette réception s'est-elle déroulée dans un climat de cordialité qu'on ne trouve pas d'ordinaire dans les réunions de ce genre.

Une messe avec sermon en espéranto a été dite à l'église St-Charles, par le R. Père S. Siel, espérantiste de naissance et polyglotte.

A l'Assemblée Générale, et au cours des quatre séances prévues, des orateurs de différents pays ont présenté le problème linguistique dans la Littérature, dans les Religions, dans le Tourisme et dans la Politique internationale.

Parmi les nombreuses attractions, excursions et visites guidées, l'une a été consacrée au **« Musée International de l'Espéranto »**, créé par H. Steiner et qui occupe plusieurs salles de l'ancien palais impérial Hofburg au centre de Vienne.

Le **Congrès Universel de Tokyo** et la **Conférence de Vienne**, ces deux grandes manifestations récentes de la langue internationale, ne sont-elles pas un témoignage éclatant de son dynamisme ?

Nous aimerions savoir ce que pensent de ces faits ceux qui prétendent encore que l'Espéranto est mort.

Le Président Jonas

Le nouveau **Président de la République Autrichienne** est un ancien membre de l'importante association espérantiste internationale S.A.T., dont il a organisé le Congrès à Vienne en 1925.

En 1958, il a formé avec le Maire de Mayence un Comité pour faire une enquête auprès de 2.874 maires d'Europe sur leurs opinions concernant l'Espéranto. Sur les 669 réponses reçues 83 % étaient en faveur de l'Espéranto. En 1962, il a reçu officiellement à l'Hôtel de Ville de Vienne les participants au Congrès annuel de S.A.T.

Cette année, pendant une visite officielle à Prague, il a reçu à l'ambassade d'Autriche une délégation d'espérantistes tchécoslovaques.

Il est membre d'honneur de la **Ligue Socialiste des Espérantistes Autrichiens.** Sa femme et son frère sont également espérantistes.

Extension du champ d'action de l'Espéranto

Ce qui attirait surtout l'attention depuis ces deux dernières années, c'était la pénétration progressive de la langue internationale dans **l'enseignement,** surtout dans les pays dont les langues sont peu répandues. C'était aussi **l'intérêt croissant des jeunes,** et tout particulièrement chez les cheminots, pour cette langue qui « relie les peuples comme le rail relie les nations ».

Mais dès la fin de l'année dernière on pouvait constater dans le mouvement espérantiste un **tournant très significatif.** Il s'étend en effet maintenant sur le terrain de l'utilisation pratique.

Pour s'en convaincre, il suffit de feuilleter les journaux, revues, et annuaires espérantistes où l'on voit la place de plus en plus grande occupée par la publicité, pendant que se multiplient les éditions de dépliants touristiques rédigés dans la langue internationale.

Et maintenant il existe deux organisations mondiales très importantes pour faciliter cette utilisation pratique :

L'une est : **L'Association pour l'utilisation de l'espéranto dans l'industrie et le commerce,** E.K.I., fondée par le Dr L.-M. Wensing, directeur du département médical de la Firme Philips et vice-président de l'U.E.A.

L'autre est : **Le Club International des Espérantistes Automobilistes.** I.E.K.A., créé par M. M. Jaumotte, membre du Comité de l'U.E.A. pour les associations nationales espérantistes. Ce club édite un important périodique déjà très utile pour les voyages en tous pays.

Quant au **plan commercial,** nous citerons comme exemples la grande ville d'eaux VICHY et la grande Firme FIAT qui, par l'emploi très intelligent de l'espéranto, étendent leur publicité sur toutes les régions du globe.

Proposition aux Nations-Unies

Cette proposition, organisée sous forme de pétition, demande aux Nations-Unies, à l'occasion de cette année dite de **Collaboration Internationale :**

« de résoudre le problème des langues en apportant une aide réelle et efficace à la diffusion de la Langue Internationale neutre Espéranto, et en recommandant également aux Etats membres de faire progresser son enseignement et de stimuler son emploi dans les relations internationales des peuples ».

Au 15 juillet, cette pétition avait déjà recueilli 193.000 signatures individuelles dans 49 pays et l'adhésion de 865 grandes organisations de 24 pays représen-

tant 23.760.000 membres. Parmi les 100.000 premières signatures figurent celles du Président de la République Autrichienne Franz Jonas et celles de 170 parlementaires, ministres et anciens ministres. Les membres du corps enseignant à des degrés divers représentent 10 %. Cette pétition, dont l'ampleur s'accroît de mois en mois, sera présentée aux Nations-Unies en janvier prochain. (SIP/595).

INFORMATIONS DU MONDE

ALLEMAGNE. — Trois cents espérantistes allemands et leurs hôtes venus de 12 pays se sont réunis à **Dusseldorf** pendant la Pentecôte. Le nouveau président élu par l'Association Espérantiste allemande, le Dr W. Bormann, ayant rappelé que cette année 65 avait été nommée par les **Nations-Unies** « Année de la Collaboration Internationale », le Congrès émit le vœu, à présenter au gouvernement, d'introduire officiellement l'étude de l'espéranto dans les écoles allemandes. Cet important Congrès s'est tenu sous la protection du Ministre Culturel de la Rhénanie-Westphalie, le Professeur P. Mikat. Beaucoup d'articles de journaux, d'interview à la radio et 3 émissions télévisées lui ont été consacrés.

ARMÉNIE. — L'Association arménienne pour l'amitié et les contacts culturels avec les pays étrangers, sous la présidence du Professeur Gurgen Sevak, membre de l'Académie, vient de créer une **Commission Espérantiste** chargée de répandre les informations sur l'Arménie, au moyen de l'espéranto. (Esp. avril 65).

AUTRICHE. — Du 7 au 14 février a eu lieu à **Berglandhaus** au sud de Salzbourg, une rencontre espérantiste d'hiver, la troisième du genre. Quarante-huit cheminots de cinq pays : Allemagne, Autriche, France, Grande-Bretagne, et Yougoslavie y ont participé. Les liens d'amitié nés entre participants et **l'impossibilité de satisfaire toutes les demandes de participation** prouvent l'intérêt croissant des jeunes cheminots pour la langue internationale. (Suppl. interrégional à « La Vie du Rail » n° 998, V, 65).

BELGIQUE. — Le Ministre Belge de l'Instruction Publique a envoyé une délégation d'instituteurs aux Pays-Bas pour y étudier la situation actuelle de l'enseignement de l'Espéranto. (Heroldo. 9-VIII-65). Deux cents espérantistes de Belgique, de Grande-Bretagne, de France et de Hollande se sont réunis à **Ostende** le 5 juin dans les luxueux salons du Palais des Fêtes, où en présence du Maire, M. J. Piers, et de journalistes locaux, fut inaugurée une exposition d'Espéranto. Cette inauguration fut suivie le lendemain d'une réception à l'Hôtel de Ville, d'une visite au Musée des Beaux-Arts, d'excursions en mer, d'un banquet et d'un bal. (Heroldo 16-VI-65).

BRÉSIL. — Le mouvement espérantiste y a pris naissance depuis peu, mais il se développe rapidement. Aux 70 groupes déjà existant 3 sont venus s'ajouter, ceux de **Itumbiara,** de **Jatai** et de **Vitoria.** Les différents cours comptent 2.000 élèves et il y a en plus un cours à la Radio et un cours par correspondance. Le Président de la République a permis aux employés de l'Etat d'assister au Congrès National espérantiste sans perte de salaire, et le Parlement de **Sao-Paulo** a voté une loi selon laquelle l'Espéranto est enseigné dans les écoles de moyen degré. Les Congrès ont lieu chaque année dans une ville différente toujours sous la présidence du **Recteur de l'Université locale.** Des émissions par radio ont lieu régulièrement de Teresina, de Rio de Janeiro, Volta Redonda et Resende, et aussi occasionnellement de diverses autres stations. Il y a eu cinq émissions télévisées. (Heroldo. 1 juin 65).

Le collège « Anchieta » à **Uberlandia** a introduit officiellement depuis avril l'enseignement obligatoire de l'Espéranto dans les quatre classes du Lycée. (Heroldo 1er VI-65).

BULGARIE. — A **Dimitrovgrad** 1.150 jeunes espérantistes, parmi lesquels beaucoup étaient venus de pays étrangers, Grande-Bretagne, Allemagne orientale, Guinée, Italie, Yougoslavie et Pologne, se sont réunis le 2 avril pour le 6e Festival de la Jeunesse Espérantiste Bulgare. Après le discours d'ouverture prononcé par l'ingénieur Barnev, président du Comité local d'organisation, sur « La Jeunesse Espérantiste et la construction du socialisme », la troupe du Théâtre Espérantiste Bulgare présenta « La Proposition de Mariage » de Tchékov.

Puis on alla déposer des couronnes de fleurs sur le monument élevé à la mémoire du Dr Zamenhof.

Parmi les nombreuses attractions du programme, l'Association des étudiants espérantistes de Sofia présenta, outre des chants et des déclamations, trois courtes pièces de théâtre. Et le Congrès se termina par le bal traditionnel au cours duquel fut élue : « la Rose du Festival », une charmante jeune fille de **Mihajlvgrad.**

A **Ruse,** le Club espérantiste des Etudiants a ouvert un cours pour 40 étudiants et aussi d'autres cours pour les élèves des classes supérieures des Lycées en différents endroits de la ville. A **Varna,** un cours fonctionne également. (Heroldo. 1er mars 65).

Littérature bulgare traduite en Espéranto. — D'après une récente Bibliographie « La littérature bulgare en langues étrangères de 1823 à 1962 », l'espéranto était à cette date à égalité avec le français pour le nombre des traductions. Il n'était dépassé que par le russe et l'anglais. 62 autres langues sont moins employées (IGS/600).

Nous soulignons que **cette statistique s'arrête à 1962.** On sait les progrès que l'espéranto a fait en Bulgarie surtout depuis le Congrès de Sofia 1963.

CHINE. — La chaire d'Espéranto de l'Université de Hiamen donne maintenant 3 heures de cours par semaine avec en plus le temps nécessaire pour des conversations au cours desquelles on discute en espéranto sur les actualités.

A Hi'an, l'Institut de langues étrangères a ouvert l'année dernière pour les étudiants, des cours d'Espéranto que suivent aussi des professeurs d'anglais et de russe.

De nouvelles émissions en espéranto de la Radio de Pékin ont lieu depuis le 24 avril vers le Japon, la Corée et l'Asie sud-orientale. (IGS/599).

CUBA. — Le 2 mai dernier a été fondée une association nationale à Camaguey (Apartado 570). Et déjà fonctionnent des groupes espérantistes à Florido, Ciego de Avila, Cardenas, Victoria de las Cunas et Santa-Claras.

DANEMARK. — Jusqu'à présent plus de 50 ministres et membres du Parlement, parmi lesquels le ministre des affaires culturelles, plusieurs anciens ministres dont le précédent premier ministre V. Kampmann, et 33 parlementaires ont signé la pétition en faveur de l'Espéranto, qui va être présentée aux Nations-Unies. (Heroldo. 16-VI-65).

Le Ministre danois des affaires étrangères a commandé quinze cents exemplaires du numéro spécial de la belle

revue espérantiste « Norda Prismo » consacrée au Groenland. Ces exemplaires seront envoyés aux Ambassades danoises et aux consulats pour être distribués dans les différents pays. (Her. 9-VIII-65).

ETATS-UNIS. — Le club espérantiste des **Nations-Unies** avec l'appui des espérantistes de **New-York** a organisé un nouveau cours d'espéranto pour le personnel de cette organisation mondiale. Des articles ont paru dans l'organe du secrétariat « Secretariat News » à l'occasion de la 10e année de collaboration entre l'U.N.E.S.C.O. et l'U.E.A. (Association Espérantiste Universelle). Et une exposition d'ouvrages littéraires en espéranto a été organisée au secrétariat même.

Deux cours d'espéranto ont été ouverts par M. Starr et Mme T. Kohn dans deux sanatoriums de la zone de New-York. M. Starr dirige aussi un cours au « Bryant Center ». Un catalogue de Manuels et d'œuvres littéraires en espéranto a été envoyé à 2.000 bibliothèques d'Universités et de Grandes Ecoles.

Au siège des Nations Unies à New-York, le cours d'espéranto organisé par M. Eskil Svane, de Copenhague, se poursuit sous la direction de M. Mark Starr. (Herol. n° 10, 1965).

EUROPE CENTRALE. — **En Tchécoslovaquie** où, durant de longues années, la langue internationale Espéranto ne jouissait pas de la faveur des autorités officielles, la situation a subitement changé. Dans d'importants journaux Tchèques — même dans « Rudé Pravo », organe du Parti Communiste tchécoslovaque — ont paru des articles favorables à l'espéranto, et à **Berlin-Est** « Der Moren » a commencé à publier le premier cours d'Espéranto dans la presse sur ce territoire depuis la guerre.

Une organisation officielle pour l'étude et l'emploi de la langue internationale s'est fondée dans le cadre de la Ligue Culturelle d'Etat, avec une Commission Linguistique Centrale à Berlin. En même temps, un Comité Tchécoslovaque d'Espéranto a été établi comme Organisation consultative du Ministère Tchécoslovaque de l'Enseignement. **En Allemagne Occidentale,** d'autre part, le gouvernement a déjà plusieurs fois subventionné des éditions en Espéranto et des Conférences Internationales de Jeunes en cette langue. (SIP/596).

FRANCE. — Au « Château de Grésillon » à Baugé, la série des stages, cours et rencontres internationales s'est poursuivie avec son succès habituel depuis son ouverture annuelle en avril.

Ce **grand Centre Culturel des Espérantistes Français,** fréquenté par un nombre croissant d'étrangers, devient ainsi pendant plusieurs mois comme une préfiguration du monde de demain, celui où les hommes auront supprimé les barrières des langues, obstacle infranchissable avant Zamenhof.

Mais en attendant, il est un des lieux du monde actuel où l'on peut le mieux apprendre la langue internationale. A la différence des langues nationales, toutes hérissées de difficultés inhérentes à leurs origines incohérentes, et qui demandent de longs séjours dans les pays où elles sont parlées, l'espéranto peut s'apprendre en quelques semaines dans ce milieu international où il est la **seule langue commune.** On connaît maintenant des espérantistes qui viennent y séjourner plusieurs semaines afin de savoir, vite et bien, la langue internationale...

Orléans : Depuis octobre dernier, 400 élèves de la région d'Orléans suivent des cours d'Espéranto dans leurs écoles. La directrice de l'un de ces établissements, Mme Lajeunesse, à **Montargis,** fut si satisfaite des résultats obtenus qu'elle a décidé de rendre ce cours **obligatoire** à partir de mars 1965 pour les élèves de première année de son **école de commerce.** Cet enseignement a maintenant sa place dans l'attribution des diplômes. Des cours moyens et supérieurs suivront et, d'ici trois ans, tous les élèves auront suivi des cours obligatoires d'Espéranto. (SIP/594).

HOLLANDE. — La section espérantiste de la bibliothèque de l'Université d'**Amsterdam,** qui contient actuellement 3.000 volumes, vient d'être réorganisée afin que tous ces ouvrages soient en bonne place dans le nouveau catalogue général. (Esp. mai 65).

ISRAEL. — Un cours officiel pour 40 techniciens, dirigé par M. Moshe Savir vient de s'ouvrir à **Haifa.** Et déjà s'est organisé un groupe espérantiste d'étudiants de diverses nations. (Esp. mai 65).

MALTE. — L'association Espérantiste de cette île devenue indépendante de la Grande-Bretagne depuis 1964, a commencé dès janvier 1965 la publication de son Bulletin « Espéranto ». A la suite de plusieurs articles de journaux un cours par correspondance vient d'être créé. (Esp. avril 65).

MONGOLIE. — Le Professeur d'Université M. Rincen, membre à l'Académie des Sciences de Mongolie, a publié le premier manuel d'Espéranto pour les Mongols, sous le titre « Aŭtodidaktita lernolibro de Esperanto ». (Heroldo 16 mars 65).

On constate un intérêt croissant de la jeunesse pour la Langue Internationale. (Esp. avril 65).

NORVEGE. — Du 22 au 29 mai, s'est tenu à Hamar le « 17e Congrès des Cheminots Espérantistes », sous la présidence de M. K. de Jong, président de la Fédération Internationale des Cheminots. Dix-huit pays étaient représentés par 430 cheminots.

Au cours de ce Congrès, un train spécial remorqué par une belle **locomotive à vapeur** a emmené 500 personnes à Elversum où fut inaugurée la rue de l'Espéranto « Esperantogata ». Cette manifestation a été largement évoquée par la presse et présentée à la télévision. (Ass. Franç. des Cheminots esp. VII-65).

POLOGNE. — Un cours accéléré d'Espéranto pour les **Professeurs de Sciences** de l'Université de Mikolaj Kopernik a eu lieu à **Torum** en janvier.

Dr G. MAILLARD.

Pour tout ce qui concerne LA REDACTION de ce Bulletin, s'adresser au Dr G. Maillard, 14, rue Ravon, Bourg-la-Reine (Seine).

Pour TOUS AUTRES RENSEIGNEMENTS, tels que : cotisations aux grandes Associations Espérantistes, adhésions aux Congrès, abonnements aux journaux et revues espérantistes, achats de livres, etc... s'adresser à l'UNION FRANÇAISE POUR L'ESPÉRANTO, 34, rue de Chabrol, Paris 10e. Tél. 770-55-03 — C.C.P. 855-35 Paris.

De même si l'on désire DES TIRAGES A PART DE CE BULLETIN. Ils seront envoyés franco à raison de un franc les dix. Mais si vous voulez être assuré d'en obtenir, commandez-les le plus tôt possible, car ils sont vite épuisés.

La Presse et le 50e Congrès Universel

La Presse a fait largement écho à cet évènement inoubliable qu'a été le congrès jubilaire de Tokyo. Il convient de citer tout d'abord les deux articles retentissants du « Figaro » par la plume de son envoyé spécial permanent, J. Jacquet-Francillon, et dont nous extrayons les passages suivants parmi les plus significatifs :

« Tokyo, 1er août.

Dans une sympathique atmosphère de « compréhension mutuelle », ouverture, hier, du 50e Congrès Universel d'Esperanto. — La délégation française — 93 membres — est la plus nombreuse.

JAPONAIS SANS COMPLEXE

Un congrès, qui a ouvert ses travaux ce matin à Tokyo, échappe pourtant complètement à cette triste règle. C'est le 50e Congrès Universel d'Espéranto. Huit cents délégués étrangers, représentant quarante pays, y participent aux côtés de neuf cents espérantistes japonais.

Leur long voyage n'a pas été inutile. Si l'Espéranto avait encore besoin d'apporter la preuve de son efficacité comme moyen de communication universel pour répondre aux critiques de ses détracteurs, c'est maintenant chose faite.

Il m'a suffi, quant à moi, d'assister ce matin à la séance solennelle d'ouverture de ce congrès jubilaire — le premier a eu lieu en 1905, à Boulogne-sur-Mer — pour m'en convaincre pleinement. En cinq années de présence dans ce pays, c'était bien la première fois qu'il m'était donné de voir un groupe important de Japonais refuser de s'abandonner au réflexe grégaire né d'un complexe à l'égard des étrangers. Ici, d'un bout à l'autre de l'immense hall du théâtre d'Ueno, on s'interpellait et l'on bavardait, on plaisantait par groupes cosmopolites. Et, miracle, on le faisait avec l'aide d'une seule et même langue...

Qui donc a dit que, formée principalement de racines communes aux grandes langues européennes, la langue internationale conçue par le Dr Zamenhof connaissait ses limites en Asie ? A ce propos, les espérantistes japonais apportent un démenti formel. Mao Tsé-toung, lui-même, a donné depuis longtemps sa création à l'Espéranto.

La Chine populaire, qui édite une abondante et excellente littérature dans cette langue, ne néglige d'ailleurs pas d'avoir recours à elle pour les besoins de sa propagande : Radio-Pékin diffuse chaque semaine trois émissions en Esperanto.

Aucun Chinois n'assiste cependant au congrès de Tokyo. Les continentaux craignaient d'y rencontrer des nationalistes de Formose et ces derniers ont témoigné d'une appréhension réciproque à leur égard. En revanche, l'Union soviétique, qui compte plus de 80.000 espérantistes — il y en a environ un million dans le monde — est représentée par deux délégués. La Pologne, elle, en a envoyé 37.

La délégation la plus nombreuse est cependant celle de la France avec 93 membres, preuve manifeste du dynamisme universellement reconnu du mouvement espérantiste français.

Sous la présidence de M. Henry William Holmes (Grande-Bretagne), les travaux du 50e Congrès Universel d'Esperanto se poursuivront jusqu'au 7 août. Ils ont été placés sous le signe de l' « Année de la coopération internationale », pour commémorer le vingtième anniversaire de la fondation des Nations-Unies. »

Le Figaro, 9 août :

Tokyo : J. Jacquet-Francillon.

FIN DU 50e CONGRES DE L'ESPERANTO

Distraction très appréciée : une pièce américaine, avec un titre japonais, jouée par des acteurs polonais, dans la langue universelle.

Tokyo, 8 août (de notre envoyé spécial permanent).

Le « Cinquantième Congrès Universel d'Espéranto » a été déclaré clos samedi par son président, M. Henry William Holmes. Sous sa direction, 800 congressistes étrangers, venus de 40 pays différents, avaient participé, huit jours durant, aux côtés de 900 espérantistes japonais, à un vaste programme d'échanges d'idées couvrant les principaux domaines de l'activité humaine.

Ce congrès jubilaire des espérantistes ayant été placé sous le signe de l' « année de la coopération internationale », ses travaux ont été naturellement dominés par l'étude des problèmes posés par l'avenir de l'organisation des Nations-Unies. Ce sujet a donné lieu en particulier à un important exposé du docteur Ivo Lapenna, président de l'Association Universelle d'Esperanto, qui occupe la chaire de droit soviétique à la London School of Economy.

LES GRANDES ENIGMES DE NOTRE TEMPS

Les grandes énigmes scientifiques de notre temps n'ont pas été négligées pour autant. Les espérantistes japonais comptent en effet dans leurs rangs d'éminents spécialistes, notamment dans les domaines de l'électro-physiologie (professeur Susuki) et de biochimie (professeur Kawamura)...

Ce congrès universel a donné lieu, d'autre part, à de nombreuses rencontres entre membres des diverses catégories professionnelles représentées. Les contacts entre médecins, profession parmi laquelle l'usage de l'Espéranto est assez largement répandu au Japon, se sont révélés tout particulièrement intéressants et fructueux...

Aussi chargé qu'il fut, le programme n'en prévoyait pas moins quelques moments de détente. Les congressistes les ont utilisés à leur façon. Durant deux soirées consécutives, ils ont fait un triomphe aux représentations montées spécialement pour eux par des membres de la troupe du Théâtre populaire de Lodz.

Spectacle hors du commun, puisqu'il s'agissait d'une pièce du dramaturge américain Wincelberg, interprétée en Espéranto, bien entendu, par des acteurs polonais et dont le titre, « Kataki », signifie « ennemi », est emprunté à la langue japonaise...

Un bel exemple d'esprit universaliste. »

France-Soir, Paris-Presse : « L'Est et l'Ouest parlent la même langue... au Congrès d'Espéranto... ».

Citons également : **Le Monde, La Croix,** et **Point de Vue - Images du Monde** (excellent article intitulé « La langue internationale du Dr Esperanto »).

Parmi la vingtaine de grands quotidiens de province : **Le Progrès** (grâce à Mlle Perra, active secrétaire du groupe de Lyon), **Le Midi Libre, Le Dauphiné Libéré, Nice-Matin, Le Courrier de l'Ouest, L'Indépendant de Perpignan, L'Echo Républicain de Chartres, Le Journal du Centre, La Voix du Nord, Nord-Eclair, Eclair-Pyrénées, La Nouvelle-République de Tours, etc...**

Le Peuple (Bruxelles), **Le Soir** (Bruxelles, **Le Journal de Genève**, avaient également publié les dépêches des agences officielles.

***

Le service de presse d'U.F.E. remercie tout particulièrement le Dr Tortel qui a bien voulu accompagner le correspondant du « Figaro » dans toutes les manifestations du Congrès, Mlle Perra qui a rédigé pour le « Progrès » un long et passionnant article, nos amis Giloteaux et Frangeul pour leur contribution permanente à l'effort d'information de l'opinion publique, et tous ceux qui, trop nombreux pour être cités, constamment sur la brèche, nous apportent leur aide et leurs conseils.

***

DESIGNATION DE DELEGUES LOCAUX ET FEDERAUX A L'INFORMATION

Faisant suite à l'appel lancé lors du congrès du Havre, de nombreux amis nous ont écrit pour nous donner leur approbation.

Nous demandons de nouveau à toutes les fédérations et à tous les groupes qui ne l'ont pas encore fait, de désigner rapidement leurs responsables, auxquels seront systématiquement adressés tout le matériel d'information dont ils auront besoin.

Prière d'adresser toute la correspondance relative aux questions de presse, de radio et de télévision, à : M. BOURDEAUX André, 164, rue de Saussure, Paris (17e).

FRANCA KRONIKO

NORDA FEDERACIO

MERICOURT. — Esperanto-tago kun ekspozicio okazis la 28-an de marto en la urbo (400 personoj ĉeestis).

AMIENS. — Tutregiona Esperanto-tago okazos dimanĉe la 17-an de oktobro, ekde la 10 h. Informejo : Esperanto, 10, rue de Noyon, Amiens.

CALAIS. — La gazetaro detale anoncis resp. raportis pri la partopreno de la klubo en OSTENDO kaj la venontaj markolaj internaciaj kongresoj.

LILLE. — 120 esperantistoj el 6 landoj ĉeestis la unuan prezenton en Norda Francujo de la filmo ANGOROJ.

VALENCIENNES. — Krom la regulaj kronikoj en « Le Courrier », la klubo akiris novajn sukcesojn, kies plej gravaj estas : pluraj intervjuoj ĉe *Radio-Valenciennes* kaj stipendio de la *Rotaria klubo* al F-ino Yolande Hardelin, pro stud-vojaĝo tra 13 eŭropaj landoj per esperanto.

CENTRA MONTARO

VICHY. — Por la Federacia Esperanto-Kongreso estis prezentita la 16-an de majo en Salono Larbaud *Varietea Programo* kun la partopreno de lernantoj el *Ecole Normale d'Institutrices* (Bourges), *Ecole Normale Mixte* (Nevers), *Lycée Blaise-Pascal* (Clermont-Ferrand), *Lycée de Garçons* (Moulins), *Lycée Technique* (Thiers), *Collège Paul-Doumer* (Cosne-sur-Loire), *Collège Mixte* (Nérondes), *Collège Marguerite-Audoux* (Sancoins).

FEDERACIO CENTRO-OKCIDENTO

Dum la printempa renkontiĝo de la 25-a de aprilo en la Kultur-Domo Grésillon estis unuanime akceptita rezolucio, kiu estis transsendita al la Nacia Kongreso.

ANGERS. — Dum la sezono 1964-1965, la loka grupo « Cercle Espéranto - Club U.N.E.S.C.O. » post la ekspozicio « Trezoroj de la Orientaj Civilizacioj » kaj la malfermo de la kursoj, organizis plurajn kulturajn vesperojn.

— La 7-an de decembro : prezentado de franclingva filmo de *« Air-France »* pri Hindujo kaj de la esperantlingva filmo *« Angoroj »*.

— La 7an de februaro : 5-a kunveno pri la « Danubaj Popoloj » : *Vieno kaj Aŭstrujo.*

— La 8-an de marto : *Haarlemo,* ĝemeligita urbo de Angers.

— La 24-an de majo : okaze de la jaro de la Internacia Kunlaborado : prezentado de la filmo de Unuiĝintaj Nacioj : *« La fosaĵo larĝiĝas »* (franclingva) kaj de multaj diapozitivoj sub la titolo *« Nigra Afriko preparas sian estonton »*.

Dum tiaj vesperoj, oni kutime legas mallongajn tekstojn en esperanto, komentas dulingve diapozitivojn kaj projekcias filmojn.

Ĝenerale, 50-60 personoj, inter ili ne-esperantistoj, ĉeestas.

— La 25-an de aprilo, okazis en la esperanta kulturdomo de Grésillon, le federacia renkonto. Dum Pentekosta libertempo, ni akceptis en Grésillon kaj Angers, grupon de junaj germanaj protestantoj sub gvido de esperantista pastoro, S-ro Brinckmann.

La Regionaj radiaj kaj televidaj elsendoj raportis pri la paska kultura restado en Grésillon kaj la urbestraro akceptis la grupon de S-ro Brinckmann, ĉar ĝi venis de la regiono de Osnabrück, alia urbo ĝemeligita kun Angers.

Dum la tuta jaro, multaj artikoletoj aperas en la regiona gazetaro kaj subvencioj estis donitaj de *« Junularo kaj Sporto »* de la departementa konsilantaro kaj de la urbestraro.

Diversaj asocioj kaj gravaj personoj ricevas la cirkuleron *« Angers - Esperanto »* kaj aliajn informilojn.

Informado de la publiko estas je la unua rango de niaj zorgoj.

FEDERACIO LANGUEDOC-ROUSSILLON

MONTPELLIER. — De la 21-a ĝis la 27-a de majo la Kultura Esperanto-Grupo prezentis ekspozicion pri la esperanta libro en *« Centre de Documentation Pédagogique »* ; la inaŭguron ĉeestis la Rektoro kaj la Prefekto.

PERPIGNAN. — *Fino de la kursoj 1964-1965 :* 15 geknaboj sukcesis trapasi elementan ekzamenon, kiu okazis en Perpignan fine de junioj ; tiuj geknaboj estis lernantoj de la jaŭda kurso en lernejo Jean Racine.

7 gelernantoj de la Liceo sukcesis trapasi la *« Ateston pri Lernado »*, kaj, 3 plenpreskuloj la *« Superan Ateston »*.

Dum Pasinta Pasko, ses gelernantoj de la kursoj en Perpignan gajnis la stipendion por vojaĝi kaj partopreni la Kulturan Semajnon en la kastelo de Grésillon.

ORIENTFRANCA FEDERACIO

SUBSKRIBOJ POR LA PROPONO AL LA UNUIĜINTAJ NACIOJ. — Krom pluraj dekoj da individuaj subskriboj kolektitaj ĉefe en Strasbourg kaj Nancy, la Federacio sukcesis akiri la favorajn subskribojn de : d-ro Pierre Weber, *deputito-urbestro de Nancy* (tre favora), s-ro André Picquot, *deputito de Toul,* s-ro Louis Dupont, *deputito de Longwy,* s-ro Pierre de Chevigny, *senatano* (ĉiuj en Meurthe-et-Moselle). Krome ĵus subskribis kun aldonita tre favora letero s-ro Lucien Trichaud, *ĝenerala delegito,* en la nomo de la *Franca Federacio pri la Domoj de la Junuloj kaj Kulturo,* kiu grupigas 560 lokajn kulturajn asociojn en tuta Francujo kun pluraj centmiloj de membroj. *Colnot.*

KONGRESO DE LA ORIENTFRANCA ESPERANTO FEDERACIO. — La ĝenerala kunveno de la Orientfranca Federacio okazis en Nancy la 27-an de majo.

Dum 2 laborkunvenoj, prezidataj de s-ro Boyet, la ĉeestantoj pritraktis problemojn federaciajn kaj naciajn.

Laŭ federacia vidpunkto, oni konstatas progreson de la membraro. Kursoj okazas en 6 urboj kaj ni varbis dum 1965 49 novajn membrojn.

El Nancy, sume 111 artikoloj pri Esperanto estis dissenditaj de oktobro 1964 ĝis majo 1965 al 7 ĝis 12 regionaj gazetoj.

La Federacio estas oficiale deklarita ĉe la Prefektejo de Meurthe-et-Moselle de julio pasinta, kaj konforme kun la novaj statutoj la kongreso elektis novan komitaton, kiu konsistas el :

Prezidanto : S-ro Boyet (Sarreguemines).
Sekretario : S-ro Colnot (Nancy).
Kasisto : S-ro Chapellier (Nancy).
Membroj : S-ro Bergerot (Epinal), F-ino Colin (Lunéville), S-roj Cuéné (Strasbourg), Denis (Bar-le-Duc), Durand (Epinal), Fondrillon (Nancy), Heintz (Strasbourg), Kubler (Thann), Manceau (Creutzwald).

Laŭ nacia vidpunkto, la kongresanoj studis la situacion en Francujo, la riskon de krizo kaŭzitan de cirkulera kampanjo kaj la proponon de nova maniero voĉdoni individue.

Du rezolucioj rezumis la opiniojn de la Orient-franca Federacio kaj estis senditaj al U.F.E. por pristudo dum la nacia kongreso.

STRASBOURG. — La grupo regule kunvenas ĉiun merkredon.

— La 24-3 S-ino Oehri faris lumbildparoladon en Esp. pri Sud-Italujo. Ĉeestis ankaŭ neesperantistoj.

— La 28-4, S-ro Cuene faris propagandan prelegon pri Esperanto en religia klubo, dum kiu ĉeestis ĉ. 50 gejunuloj 14-20 jaraj.

PROVENCA FEDERACIO

MARSEJLO. — Ekzamena sesio de junio. — Akiris la Ateston pri Lernado : Ataroff Jean-Pierre, Berne Anne-Marie, Cavelan Pierre, Curabec Alice, Férez Germaine, Ferré Blanche, Mistral Pierre, Montroig Marc, Osmond Jeannine, Osmond Lucien, Pislot Jean-Marc, Rolland Nicole, Séris Jacqueline, Séris Alain.

La stipendion por restado en la Kultur-Domo de Grésillon gajnis Curabec Alice kaj Pislot Jean-Marc.

Kiel kutime dum la dua trimestro, ĉiulunde la marsejlanoj babilis, diskutis, legis, kantis ; ĉiumerkrede ili gvidis tri kursojn ; plurajn dimanĉojn, ili piknikis ekster la urbo.

Aparte menciindaj estas la projekcio de filmoj pri la vivo de la nacia, federaciaj kongresoj kaj de la loka movado kaj speciale pri *« Vojaĝo de tri marsejlaninoj tra Bulgarujo »* ; komentitaj projekcioj *« Alzaco kaj Vogezoj en ĉiuj sezonoj »* kaj *« Tra Nederlando »* ; referatoj pri la unua volumo de la *« Historio de Esperanto »* de Courtinat ; kaj *« Vivo kaj opinioj de majstro M'Saud »* de Jean Rebillard ; prelego « De la botanika sistematiko (de Malmanche) ĝis la *« Bildvortaro »* de Rüdiger Eichholz kaj la neceso de utilaj neologismoj » ; vojaĝo en Gap okaze de la federacia kongreso ; vizito de la fama observatorio de malsupra Provenco apud Forcalquier kaj de la priorejo de Gannagobio ; finjaraj ekzamenoj.

Per *Franca-Esperantisto* la marsejla rondo sendas siajn admirajn, korajn kaj respektplenajn sentojn al sia sindonema kaj kuraĝa prezidanto kaj al lia edzino.

ESPERANTO EN LERNEJO. — Apud Toulon, en publika lernejo de LA FARLEDE, nia sindonema samideano Mathis gvidas duajare nedevigan kurson. El 24, 20 gelernantoj persistis. El ili 5 knabinoj kaj 3 knaboj feriis de la 11-a ĝis la 24a de Julio, sur monto Pilatus, en Kriens, apud Lucerno (Sviso), ĉe somerferiejo de la Naturamikoj (Ne Naturistoj !).

RODAN-ALPA FEDERACIO

LIONA ESPERANTO-SOCIETO. — Post la ekzamenoj de la 23-a de majo estis akceptitaj por la *Atesto pri lernado :* Donald Houpe, Monique Hugon, Rĝmy Perraud, Danielle Vandroux ; por la *Atesto pri Supera Lernado :* Donald Houpe ; por la *Atesto pri Kapableco :* Laurent Ramialison.

Post la prelego de s-ro Rougerie malfermiĝis du elementaj kursoj, unu la lundon gviata de f-ino J. Perra kun 14 gelernantoj, la alia la merkredon gvidata de s-ro Donald Houpe kun 20 gelernantoj, en la Liceo Jean Perrin.

— *« Internacia Ferio-Semajno »* okazis en Romans (Drôme) de la 24-a ĝis la 31-a de julio, organizita de « Bona Stelo » en Romans.

— La Federacia Kongreso de 1966 okazos en *Neuville-s/-Saône.*

— La 16-an de majo okazis la Federacia Kongreso en Grenoble sub la prezidado de s-ro Dettwiller, en la ĉeesto de s-ro Massedes, *ĝenerala sekretario en la Prefektejo ;* s-ro Saury, *akademia inspektoro ;* kaj s-ro Vigreux, *ĝenerala inspektoro de la Nacia Edukado* (nova esperantisto en Valence) ; ĉeestis ankaŭ s-ro A. Bourdeaux, *reprezentanto de U.F.E.*

F-ino Clavier prezentis la jenan dezir-esprimon : « La Federacia Kongreso esprimas la deziron koncerne la ekzamenon *« Atesto pri Kapableco »*, ke oni konsentu, ke la ekzamenantaro konsistu el du posedantoj de *« Atesto pri Kapableco »* kaj unu posedanto de *« Pedagogia Atesto »*.

Kun s-ro A. Bourdeaux estis decidite, ke inter li kaj la federacio pere de s-ro Micoud, instruisto en St-Cyr-s/-Rhône par Ste-Colombe 69, kaj de la cirkulero de Lyon, estos starigita inform-servo por konigi rapide novaĵojn, kiuj povos interesi aŭ la societojn de la Federacio aŭ s-ron A. Bourdeaux. Aperis artikoloj en *« Le Progrès »* kaj *« Le Dauphiné Libéré »*.

FEDERACIO TULUZ-PIRENEO

Ekde unu jaro, kaj en la kadro de la *Tuluza Esperanto Societo,* Doktoro Albault prelegas en diversaj tuluzaj medioj. Tiel okazis prelego ĉe *« Tourisme et Culture P. et T. »*, *« Association des jeunes de carrefour »*, *« Cercle laique du Général Bourbaki »*, *« Cité Universitaire »*.

Nun ni klopodas por organizi ankaŭ ekster Tuluzo similajn prelegojn. Jam tio okazis en *« Foyer Léo Lagrange »* de Colomiers (H.-G.), la 18-an de Novembro 1964, kaj en *« Foyer Léo Lagrange et Amicale laique »* de Labastide-Rouairoux (Tarn), la 17-an de Februaro 1965.

Entute proksimume ducent kvindek personoj ĉeestis tiujn prelegojn. T. CRISTOFOL.

LABASTIDE-ROUAIROUX (Tarn). — La 17an de Februaro okazis en Labastide-Rouairoux la unua prelego pri Esperanto. Nia urbeto havas preskaŭ kvarmil loĝantojn ; 60-70 personoj ĉeestis nian kunvenon.

Doktoro Albault parolis pri la lingvoj en la mondo kaj pri la lukto nun okazanta inter ili. La multiĝantaj gravaj lingvoj unuflanke, la ĉiam pli urĝa bezono lerni sciencojn aliflanke faras, ke devos esti elektita radikala solvo : unu lingvo por la tuta homaro. Kaj tiam la preleganto pentris vivan bildon de la hodiaŭa stato de Esperanto, juna kulturlingvo ; kaj, deirante de konkretaj ekzemploj, montris interalie ĝian uzon en literaturo kaj sciencoj. Kompletigis la prelegon mem rapida prezento de la diapozitivoj de Sinjoro Lentaigne, kiuj tre interesis.

Poste la ĉeestantaro levis multajn demandojn : tio, same kiel la subskriboj kolektitaj por U.N. peticio, ebligas konstati, ke tiu prelego multe interesis la ĉeestantojn.

Bona rezulto, sekve de kiu ni instigas ĉiujn samideanojn de nia regiono helpi Doktoron Albault, kaj Sinjoron Cristofol, por organizi prelegojn en diversaj urbetoj.

Sinjorino CALAS, el Labastide-Rouairoux.

FRANCA ESPERANTO-INSTITUTO

NIA VORTTREZORO

7. — PLENA

S-ro J.-L. B. metas diversajn demandojn pri la uzo de kunmetoj kun la radiko « plena ».

A. — La Plena Vortaro instruas nin, ke *plena* havas tri signifojn : a) « enhavanta la tutan enhaveblan kvanton » : *glaso plena je (aŭ de) vino.* b) « enhavanta grandan kvanton » : *la haveno estas plena de ŝipoj.* c) « kompleta ; al kiu mankas nenia necesa parto aŭ eco » : *plena vortaro.*

B. Forme *plen-* povas esti aŭ unua aŭ lasta elemento de kunmeto : *plennoto,* plenaĝa, manpleno, larmplena. Esence ĝi povas eniri kunmeton, laŭ la kutimaj reguloj : *amplena* = plena de amo ; laŭ specialaj, sed bone konataj, reguloj : *plenforma* = kiu estas en plena formo ; aŭ male ĝi povas funkcii kiel prefikso kaj tiam estas allasebla pro la tradicio : plenluno, plenmano. Cetere ĝia ofta uzo en tute regulaj formaĵoj, kiel : *sentplena, sakpleno* igas ĝin senti kiel sufikson.

Formo, reguleco, signifo formas kompleksan tuton, kiun oni pli bone supervidos konsiderante laŭ la efektiva signifo jenajn kvar kazojn :

1). — *Plena signifas : kompleta, senmanka* en specialaj sed regulaj kunmetoj kiel : plenaĝa, plenforma, plenrajta, analizeblaj kiel ekz-e : *plenaĝ-a = (plena aĝo)-a kiu estas en plena (kompleta, senmanka) aĝo.* Aŭ ankaŭ kiel : *plenakir,i plenblovi* (= plene akiri, plene blovi).

Tiuj kunmetoj prezentas nenion apartan kaj plene similas al la klasikaj ekzemploj de kunmeto : *bluokula, grandanima.*

2). — *Plena signifas « enhavanta grandan kvanton de »* en plene regulaj vortoj kiel : *am(o)plena, sent(o)-plena, larm(o)pleno.* Tiuj kunmetoj prezentas plurajn apartaĵojn. Akcesore estas, ke oni trovas ilin aŭ kun aŭ sen la ligvokalo *o : sentplena aŭ sentoplena.* Pli interese estas, ke sinonimoj ekzistas, kiuj estas formeblaj per diversaj radikoj : *or(o)plena, or(o)riĉa, or(o)dona* (kun o praktike deviga !), *or(o)hava, or(o)porta...* Ne uzata ĝis nun sed atentinda estus la radiko *abund-,* ja dusilaba, sed ne bezonanta ligvokalon : *foliabunda, florabunda, vortabunda...*

Aliparte *plena* en tiu ofta uzo sentiĝas kvazaŭ sufikso : oni eĉ provis dum periodo la uzon de la sufikso *-oza.* Sed tio ne ĝeneraliĝis kaj nun ĝi estas eksmoda. Motivon al tiu forlaso oni verŝajne serĉu en la fakto, ke estas uzata alia sufikso *-ozo,* tute malsama kaj kun jam tri signifoj (kemiaj kaj medicina) ; plie estas dubinde ĉu nova formo (ekz-e. : *-eza, -eŭza* aŭ *-osa)* havus sukceson, i.a. pro tio, ke ĝia uzo estus nete malpli vasta ol en la okcidentaj lingvoj, de kiuj ĝi devenas : tute senutila post adjektivoj (*kuraĝa* apud *courageux*) ĝi utilus nur post substantivaj radikoj ; ĝuste same kiel la nuna *-plena !*

3). — *Plen- estas uzata kiel prefikso por formi kelkajn substantivojn, kiuj elvokas nuancon de kompleteco, de plenvaloreco :* verŝajne ne ekzistas pli ol deko da tiaj vortoj : *plennoto, plenluno, plenmaro, plenpovo...*

Plenmaro signifas, ke la nocio *maro* estas plenvalora, nedividenda kun aliaj nocioj, kiel kontinento, insulo aŭ malprofundaĵoj. La pleneco de l' *luno* estas trovebla nur ĉe unu fazo de l' vespera astro : la *plenluno,* ktp... *Plen-* en ĉiuj ĉi vortoj proksimume egalas al la esprimo *en sia pleneco.*

Nur unu rimarko : tiuj kunmetaĵoj povas kolizii kun la unua formo de la kvara (sekva) paragrafo, en vortoj kiel *plentago,* kiu ne signifas *(ĝis nun !)* tago *en sia pleneco,* sed por kiu oni vastigis la nocion de kvanto al tiu de daŭro (tempokvanto).

4). — *La radiko plen- estas uzata kun la signifo de « proksimuma kvanto », aŭ de « kvanto enhavata aŭ entenata en difinita objekto ».* Oni uzas ĝin en du serioj de malsamformaj sed samsignifaj vortoj : aŭ kiel prefikso (neregula kunmeto !) : *plenbuŝo,* aŭ kiel vorta ĉefelemento (do tute regule !) : *buŝpleno.* Estas formeblaj multaj tiaj vortoj : plenĉaro, plenmano,... manpleno, sakpleno, botelpleno,... Pro reguleco la formoj kiel *telerpleno* ŝajnas preferindaj. En ili *-pleno* pro granda uzateco sentiĝas kiel sufikso.

Tamen ekzistas malavantaĝo pro ekzisto de la du uzoj : *glasplena ŝranko, glasopleno da vino.* La adjektivo neniel rilatas kun la substantivo ; ĝi eĉ elvokas tute alian ideon :

Tiu fakto kaj ankaŭ la pezeco de tiel multaj kunmetoj kun *plen,* kaj de kunmetoj kun tiel diversaj sencoj, sentigas la bezonon de afikso por tiu kvara uzo. Persone, mi opinias, ke ne utilas enkonduki novan elementon kaj ke sufiĉus uzi la prepozicion *en* kvazaŭsufikse ; ĝi donus tre kontentigan solvon : *kulereno (da supo)* estas *la eno de kulero; la eno* laŭ la plej ĝeneralaj reguloj de la vortteorio ja signifas : *tio, kio estas en,* do la enhavaĵo, la entenaĵo ; do *kulereno* estas tio, kion entenas kulero, alivorte *kulerpleno.* Ni tiel ricevus raciajn kaj malpezajn vortojn, kiuj plie sone memorigus la ĝisnunajn !

Sed mi ĉesigas mian skribaĵon : sufiĉas kun tiu paĝeno, kun tiu paĝopleno, des pli ke ni bone memoru, ke vivanta lingvo ne nepre obeas racion, sed preferas tradicion !

A. ALBAULT.

P.S. — Por ricevi respondon en tiu rubriko, skribu al D-ro Albault rekte aŭ tra la redakcio.

KOMPARA TABELO PRI LERNOLIBROJ

Prezent-formo	Titolo	Aŭtoro	Radik-nombro	Lecion-nombro
broŝurita	Premier Manuel	C. Bourlet	580	8
bindita °	Initiation à l'Espéranto	P. Denoël	639	10
broŝurita °	Junul-kurso (rekta metodo)	S.A.T.	649	20
bindita	L'Espéranto Vivant	P. Delaire	679	12
broŝurita	L'Espéranto - Manuel d'Etudes	J. Couteaux	765	18
broŝurita	L'Espéranto en 10 leçons (elĉerpita)	Th. Cart	850	10
flugfolia (pres.)	Cours d'Espéranto	H. Ferez	990	20
broŝurita	L'Espéranto facile (1/2 rekta) elĉerp.	F. Gaume	1060	10
broŝurita	Ni parolu en Esperanto	A. Ribot	1354	12
broŝurita	Espéranto-Manuel	A. Warnier	1610	15
broŝurita °	Privilegia Vojo (rekta metodo)	V. Setala	1552	53

° Signas lernolibrojn instruantajn pere de rakonto, kiu daŭras de leciono al leciono.

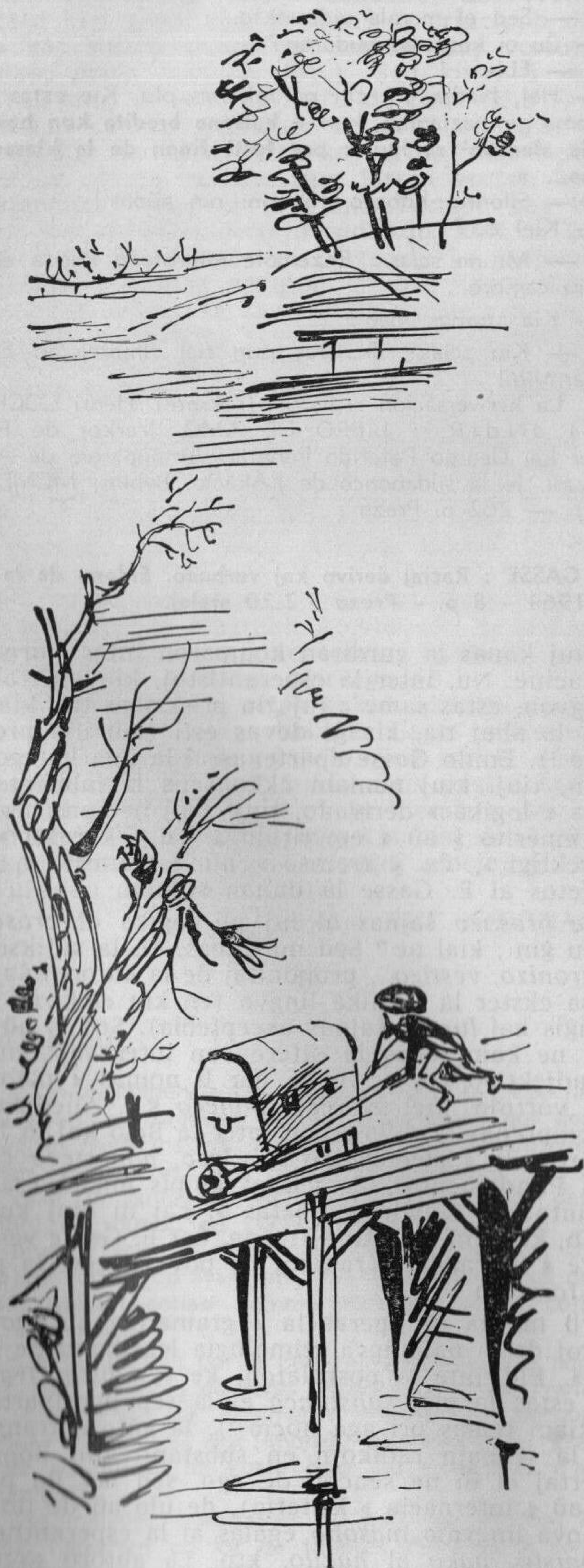
STUDO DE J. MANCEAU.

MALLONGE

★ La aŭtoro Jean Charles favore mencias esperanton en siaj libroj **HARDI LES CANCRES !** (p. 112/113) kaj **L'ECOLE DES MALINS.**

★ **L'ELAN POETIQUE ET LITTERAIRE** — Linselles (Nord) — sendas senpagan specimenon laŭ peto. La eldonanto — Louis LIPPENS — dediĉas en ĉiu numero duon-paĝon pri esperanto.

RECENZOJ

REELDONO DE LA FABELOJ DE ANDERSEN

Se mi devus absolute elekti inter la **Fabeloj** de Andersen kaj la **Libro de Amo** por doni legaĵon al miaj infanoj, mi certe ne elektus la **Fabelojn** (1). Kiom da monstraj estaĵoj, da nigraj sorĉaĵoj, da krimaj faroj ! Kia malsanema allogo al la Morto ! Kia suspektinda miksaĵo de kristanismo kaj paganismo, ambaŭ same mallumaj !

Foje-foje tamen, el tiu malhela marĉo elstaras oazoj de poezio, de bonhumoro, eĉ de humuro. Krom la konataj **Virineto de Maro, Reĝidino sur pizo, Persista stana soldato** k.a., la volumo I-a de la **Fabeloj** de Andersen, ĵus reeldonita de **Heroldo** (post la IV-a volumo), enhavas tiun juvelon de fabela satiro : **La novaj vestoj de la Reĝo,** la fantaziplenan fabelon pri **Galoŝoj de Feliĉo** kaj la pli realismajn, sed impresoplenajn lastajn rakontojn : **Kupra porko** kaj **Ligo de Amikeco.** Prosperas al la aŭtoro, kiam li forlasas la nordan ĉielon por ĝui la sunradiojn de Italujo aŭ Grekujo.

Ĉu mi bezonas aldoni, ke la **Fabeloj** estas unu el la modeloj de la Zamenhofa stilo, kaj tial devas havi sian lokon en via libroŝranko ? La malvirtuloj povas eĉ ĉerpi el ĝi argumentojn por certaj prilingvaj diskutoj. La jena reeldono estas krome bele presita kun multaj talentaj ilustraĵoj.

Michel DUC GONINAZ.

---

(1) **H.C. Andersen : Fabeloj. Unua volumo. Tradukis L.-L. Zamenhof. Dua eldono. 53 originalaj ilustraĵoj de A. Uniechowski. Bruselo, Heroldo de Esperanto, 1965. Eldonkvanto : 2.000 ekz. — Prezo : 15 F.**

K-TO PETER CLISSOLD — « MARISTA TERMINARO »

En la itala revuo « **Rivista Italiana di Esperanto** » s-ro Pierluigi Marelli publikigas italan tradukon de la « **Marista Terminaro** » de k-to Peter Clissold.

Tiu laboro tre utile kompletigas la verkon de k-to P. Clissold, kiu entenas nur tradukojn el Esperanto en angla, franca, germana kaj hispana lingvoj. Tiu lasta terminaro estis eldonita de U.E.A. jam en 1950, sed la apero de itala traduko estas okazo diri ĝiajn grandajn meritojn.

Por maristoj kaj ŝipkonstruistoj de la tuta mondo la plej konata teknika vortaro estas la klasika « **From keel to truck** » (de kilo al masta butono) de kapitano Paasch, verkita en kvin lingvoj : angla, franca, germana, hispana kaj itala. Venos tago, ni esperas, kiam tiu impona verko reaperos ankaŭ kun esperantaj traduko kaj difinoj, sed ĝis nun en nia lingvo la unua laboro pri tiu fako estis la « **Provo de marista terminaro** » eldonita en 1908, kies aŭtoro estis la ĉiam memorata franca inĝeniero-hidrografo Rollet de l'Isle.

K-to Peter Clissold diras mem en sia antaŭparolo, kiom li ŝuldas al la du supre cititaj verkoj, sed liaj meritoj estas tamen tre grandaj, ĉar li samtempe plisimpligis kaj pliklarigis la verkon de sia antaŭulo — li ankaŭ utile kompletigis ĝin pri diversaj punktoj, notinde pri militŝipoj kaj maristaj rangoj.

Ĉu mi diru tamen, ke almenaŭ laŭ mia opinio tiu marista terminaro ne tutplene taŭgas por modernaj ŝipoj kaj nuntempa maristaro. Granda parto el ĝi ankoraŭ traktas pri velŝipoj el pasintaj jarcentoj. Tio estas multe interesa laŭ historia kaj literatura vidpunktoj, sed malpli laŭ teknika.

Konklude mi pensas, ke la terminaro de k-to Clissold estas bonega verko, kiu grande honoras sian aŭtoron, sed kompletigo pri modernaj ŝipoj kaj maristoj estus ŝatinda kaj dezirinda.

E. CHICOT.

ANSTATAU RECENZO

Nadja — Libro de Amo? Ĉu tio estis cia dumferia legaĵo? (1)
Jan — Kiel ci povas konstati.
Nadja — Nu, refoje renkontiĝis niaj ideoj.
Jan — Kaj gustoj.
Nadja — Ĉu plene? Mi ja kun plezuro relegis la **Sekretajn Sonetojn** de Peter Peneter. Tiu verko estas kaj himno al la Amo kaj ĉefverko de nia esperantlingva poezio. Tion ĝenerale prisilentas niaj lernolibroj, kaj kiam, en la gimnazio, nia instruisto parolis al ni pri la esperanta poezio, mi ekkriis : « Kaj la **Sonetoj** de Peneter? — Mi ne scias, pri kio vi parolas, li respondis. — Nu, mi diris, vi devus tion scii. Peter Peneter ja naskiĝis en 1891, kiel multaj el niaj grandaj poetoj : Adamson, Baghy, Deŝkin, Hohlov kaj... Kalocsay. Lia verko aperis en 1932, jaro de la **Parnasa Gvidlibro** kaj de la **Romaj Elegioj...** »
Jan — Bone !
Nadja — Nur kelkaj lokoj estas malplaĉaj, kiam la aŭtoro devojiĝas de erotikologio kaj randiĝas al skatologio.
Jan — Li ja volis montri **ĉion.** Sed mi komprenas cian reagon.
Nadja — Koncerne la ceteron, mi estas malpli entuziasma. La jam konata **Travestiita Muzo** de Georgo Peterido Peneter estas ja lerta pastiĉo de la bonaj tradukoj de la **Trofeoj** de Hérédia el la plumo de Kalocsay kaj Waringhien, sed ankaŭ malvarma pornografio
Jan — Ankaŭ tiun ĉi reagon mi komprenas. Ĉi bedaŭras la varman lirikismon kaj sincerecon de la **Sonetoj.** Sed, laŭ mi, la verkoj de Georgo Peterido signas pluan ŝtupon en poezia rafiniteco. Tion prave asertas la antaŭparolanto Arieh ben Guni. La ĝis nun ne konataj verkoj de Peterido : **Senmaske, Sekreta Antologio kaj Oaristoj** aldoniĝas al la jam klasikaj **Sekretaj Sonetoj** kaj **Travestiita Muzo.** Ĉu ni ne ĝuis tiujn « galantajn gravurojn », en kiuj la aŭtoro liveris seplingvajn versaĵojn kun la esperantaj tradukoj?
Nadja — Lerneja tasko, se mi juĝas laŭ la franca aŭ germana tekstoj. Mi preferas la « Kongresajn plezurojn », en kiuj nia Don Juano tiel imprese raportas pri siaj dumkongresaj konkeraĵoj. Mi imagis min la naĝanta Gwen aŭ la « bela, neribela Anabela ». Sed eble mi preferus esti Bettina, la lasta muzo.
Jan — Ĝuste tiu donjuanismo estas la diferenco inter Peter Peneter kaj lia « filo ».
Nadja — Sed ŝajnas, ke ĉe Georgo regas ĉefe la intelekto.
Jan — Certe. Kaj la literatura erudicio, akirita dum la tradukado de la **Sekreta Antologio,** bedaŭrinde fragmenta. Perfektaj estas la tradukoj el Ronsard, Henri de Régnier kaj Pierre Louys, el kio oni povas supozi la fidelecon ankaŭ el aliaj lingvoj.
Nadja — Nu, mi devas diri, ke ĝis nun nek mia bulgara nek nia esperanta tradukoj de la Biblio (pardonu min Zamenhof !) donis tiel belan tekston de la Alta Kanto de Salomono.
Jan — Sed ankaŭ estas la pure esperantaj influoj. Mi ofte pensis pri Maŭra, legante ekzemple la « tristrekajn miniaturojn ».
Nadja — Kaj tiu bela Gwen...
Jan — Ĉi ĵaluzas ŝin, ĉu?
Nadja — Eble iomete. Tiu « noktomeza amazono » en «harflirtiga lumbofleksa rajdo » memorigis min pri iu simila bildo ĉe Maŭra.
Jan — Ci ĵus parolis pri « noktomeza amazono ». Nu, nia poeto ofte kultas tiajn aliteraciojn.
Nadja — Sur iu paĝangulo mi kredis renkonti Verlenon :

> **« Kaj ĉiuj eĉ trezoroj**
> **Gardataj de la tero**
> **Ondino ! ne valoras**
> **de via konk' la perlon. »**

Jan — Ha, jes ! « **Dans la Grotte** » : « **Chaque coquillage incrusté...** » Ankaŭ Mallarmé uzis tiun bildon. Sed se ni komencas senmaskigi la fontojn de la aŭtoro...
Nadja — Ni bezonos longan tempon. Tio cetere ne bagateligas lian talenton.
Jan — Male.
Nadja — Sed, kvankam mi agnoskas la forman perfektecon, mi ne povis legi sen ia naŭzeto la « Oaristojn ».
Jan — Pripensu, ke ĉio tio estas ĉefe intelekta ludo.
Nadja — Sed el morala vidpunkto...
Jan — Ĉu ci konfesas pudoron?
Nadja — Eble.
Jan — Hej, Nadja, mi cin ne rekonas plu. Kie estas mia iama gimnazianino, kun « **kalsono brodita kun border' de alenson'** », kiu « **por festi finon de la klassezono...** ».
Nadja — Silentu, bubaĉo ! Se oni nin aŭdus !
Jan — Kiel do?
Nadja — Mi ne scias... Ekzemple mikrofono kaŝita en ĉi tiu ĉambro...
Jan — Kia stranga ideo !
Nadja — Kiu scias? Ekzistas nun tiaj fimoroj en Esperantujo !

La konversacion registris (sekrete) Henri COCHET.

(1) N.d.l.R. : LIBRO DE AMO. Verkoj de Peter Peneter kaj Georgo Peterido Peneter. Antaŭparolo de Arieh Ben Guni. Je la ŝildanonco de l'Akacio, Byblos, MCMLXIX (tiel !) — 262 p. Prezo :

Emilo GASSE : Raciaj derivo kaj verbuzo. Eldono de la aŭtoro, 1964 - 8 p. - Prezo : 2,20 steloj.

Ĉiuj konas la gurditan komparon inter Corneille kaj Racine. Nu, inter la esperantistoj, kiuj pritraktas la lingvon, estas same : iuj ĝin priskribas tia, kia ĝis estas, la aliaj tia, kia ĝi devus esti (laŭ ilia propra opinio !). Emilo Gasse apartenas al la dua kategorio. Tamen, tiuj, kiuj neniam ekkonsciis la labirintecon de nia « logika » derivado, tiuj, kiuj neniam hezitis, ĉu « emerito » aŭ « emeritulo », ĉu « korekti » aŭ « korektigi », ĉu « bremso » aŭ « bremsilo », nur tiuj ĵetos al E. Gasse la unuan ŝtonon.

Se *brosuzo* ŝajnas al iuj pli logika ol *brosado*, ili uzu ĝin ; kial ne? Sed mi dubas, ĉu la sufikso *-iz* (en *kronizo, vestizo...* proponitaj de la aŭtoro) ŝajnos necesa ekster la teknika lingvo (en kiu *elektrizi* jam hejmiĝis kaj *lumizi* ŝajnas akceptebla). Sed la aŭtoro ŝajne ne komprenas la diferencon inter substantivigita adjektivo kaj ec-vorto, ĉar li nomas « pleonasmo » vortojn, kiel *avareco, boneco* k.s. Aliedirite li ne komprenas la diferencon inter la Belo kaj la beleco. Krom la « pleonasmoj » *beleco, honesteco* (§ 11 de la Fundamento), Zamenhof kulpis ankaŭ eraron, skribinte : « Sidiĝu, mi petas », kaj ni ĉiuj kulpas eraron, kiam ni uzas tiun frazon, ĉar E. Gasse verdiktis, ke « netransagaj radikoj ne povas ricevi la pasivajn formojn ».

Pli miriga eĉ aperas la « gramatika ĝustigo pri radikoj de la naŭlingva etimologia leksikono de Bastien ». Eldirinte la postulaton, ke « *substantiva* radiko estas la plej *substanca* el la sep parolpartoj » (eĉ kiam temas pri aga nocio?), la aŭtoro transformas la verbajn radikojn en substantivajn, donante al certaj el ili ne sencon de ago, sed laŭ lia plaĉo (aŭ laŭ « internacia » kriterio), de ulo aŭ de ilo. En tiu nova lingvaĵo *masono* egalas al la esperantlingva *masonisto, hako* al *hakilo,* ktp. La aŭtoro asertas, ke « multaj el tiuj ĝustigoj jam troviĝas en la *Grand Dictionnaire E.-F.* de Waringhien. Fakte, el la 160 radikoj « ĝustigitaj » de E. Gasse, 11 troviĝas ĉe Waringhien en kontraŭdiro al la Universala Vortaro aŭ Plena Vortaro, aŭ al ambaŭ, 3 koincidas au kun UV aŭ kun P.V. kaj G.D.W. kaj do ne prezentas novajn ĝustigojn kaj unu *(ŝraŭbo)* ĉe Bastien kon-

traŭdiras samtempe UV, PV kaj G.D.W. (Bastien indikas *ŝraŭbi)*. La cetero estas elpensaĵoj de la aŭtoro.

Uzi *plugo* anstataŭ *plugilo* aŭ *interpreto* anstataŭ *interpretisto* kaŭzus ĥaoson pli grandan, ol la ekzistanta. Sed la proponoj de E. Gasse montras, ke tiu ĥaoso ekzistas. Grave estas, ke ĝi trovas sian fonton en la Fundamento. Kiam Zamenhof uzas *verko* aŭ *kolekto* kiel aĵ-vortojn, li obeas la principon de klareco kaj sufiĉo (same pri multaj tiaj vortoj, kiel *anonco, ĝeno, minaco,* ktp.). Sed kiam li senpere derivas *guto* de *guti* aŭ *floro* de *flori* (U.V.), li deflankiĝas de tiu principo. Se *ŝvit'* aŭ *urin'* estas verbaj, kio do estas *ŝvito* kaj *urino?* Ĉu Peter Peneter ne pravas, uzante tiun lastan vorton kiel agsubstantivon? Kaj se la Plena Vortaro kaj Waringhien jam korektis certajn radikojn, kial ne korekti aliajn? Se estas vere, ke parto de la proponoj de E. Gasse prezentus rompon en nia lingva tradicio, estas vere ankaŭ, ke la senpera verbigo de substantivo (laŭ la modeloj broso/brosi, ŝraŭbo/ŝraŭbi, rolo/roli, sango/sangi) estas pli facila ol la derivado el verba radiko : kio estas *vesto,* se derivita de *vesti ?*

Oni kutimas diri, ke la uzado decidos. Sed kiam la uzado ankoraŭ hezitas, ne estus malbone, se la Akademio kaj la vortaristoj helpus ordigi la ĥaoson. Anstataŭ listigi arbitre vortojn, por kiuj problemoj ne ekzistas, estus bone pristudi atente la dubajn kazojn.

La landnomoj estas ankaŭ dorna problemo, kiun niaj prapranepoj espereble solvos per la malaperigo de la ŝtatoj. Dume, mi ne opinias prudenta propono ekuzi *Norvego* anstataŭ *Norvegujo !*

Ĉar la participoj estas ankaŭ aktuala problemo, kiun ĉiuj nepre deziras tuŝi, E. Gasse pritraktas ĝin en dek linioj plus unu tabelo. Sed sur la dua linio oni povas legi, ke « la ŝuldo estis pagita hodiaŭ » egalas al « estis pagita jam de hieraŭ ». Mi ne ŝatus pritrakti financajn aferojn kun tiaj debitoroj, kaj mi konsilas al la kasistoj de niaj asocioj pli korektan uzadon de la participoj.

Michel DUC GONINAZ.

●

COMMUNIQUÉ

L'Union Nationale des Malades, dont le siège national est à Lyon, est présidée par un espérantiste qui demande à tous les médecins, pharmaciens, chirurgiens-dentistes, infirmiers, infirmières, et à toutes les personnes qui travaillent pour la santé, de soutenir son action en devenant membre de soutien de l'U.N.M. Cotisation 10 F. par an (ou plus si vous le désirez !). Les espérantistes atteints dans leur santé (ou ayant été malades pendant plus de trois mois) peuvent cotiser comme membres actifs, cotisation 5 F. seulement.

Les samideanoj qui le peuvent sont invités à nous envoyer leurs timbres oblitérés (même ceux de France les plus communs) sur fragments d'enveloppe découpés à quelques millimètres du timbre), en échantillon (se renseigner au bureau de poste pour les conditions d'affranchissement).

Les malades, hospitalisés ou non, qui en font la demande, recevront un lot de timbres oblitérés, à condition de joindre à leur demande une enveloppe timbrée à 0,30 F. portant leur adresse complète, même s'ils ne sont pas adhérents de l'U.N.M.

Adresser toute correspondance à : U.N M., Boîte Postale 97, 69 - Lyon-Terreaux.

PREMIER CONTACT

Un premier contact avec l'espéranto, voilà ce qu'attendent beaucoup de personnes pour s'intéresser à notre langue, l'apprendre et s'en servir; mais malgré nos efforts, le pourcentage de ceux qui n'ont aucune idée de ce qu'est l'espéranto reste encore considérable.

Aussi, à l'intention de cette masse énorme, nous avons préparé un COURS D'INITIATION à l'ESPERANTO en trois leçons où est présenté l'essentiel de la grammaire et du vocabulaire. Chacune de ces 3 leçons se termine par une lettre à traduire en français.

Ce cours est mis GRATUITEMENT à la disposition de tous ceux qui pourront le faire insérer dans un journal, une revue, un bulletin d'association, etc. Les clichés qui le composent se présentent sous deux formes :

a) **Clichés plastiques** pour les publications qui sont imprimées A PLAT;

b) **Flans de carton amianté** pour les publications qui sont imprimées sur rotatives.

Profitez de cette occasion pour présenter l'espéranto aux lecteurs des diverses publications qui paraissent dans votre région.

Ces clichés ont les dimensions suivantes : 8 x 10, 15 x 16, 15 x 14 et 15 x 17. En nous les demandant, prière d'indiquer si vous désirez les clichés plastiques ou les flans en carton (après entente avec la rédaction ou l'imprimerie de la publication intéressée).

Editions Françaises d'Espéranto,
11, rue P.-Vergne, Marmande.

●

HOMO KAJ KOSMO

Popolscienca revuo, aperas 4-foje en la jaro ; redaktita de **Observatorio Astronomia el Zagreb.** Tre interesaj artikoloj, facile legeblaj por ĉiuj eĉ komencantoj. Peranto por Francujo : P. Jayer « La Vigie », Aubenas 07. Abonprezo por unu jaro : 5 Frj. Poŝtkonto : 956-85 Lyon.

La Esperanto-Grupo ĉe la Observatorio bezonas la esperantan libron de Aisberg **« Fine mi komprenas la radion ».** Al la amiko, kiu bonvolos sendi ĉi tiun (cetere por nia laboro tre bezonan) libron la grupo estas preta kompense tuj sendi esperanto-eldonaĵojn (**« Tragedio en la Universo », « Feliĉigaj ferioj », « Totala suneklipso »**, kompleton de **« Homo kaj Kosmo »** — laŭdezire).

●

ONI NE TROVIS ABSOLUTAN LIMON de la homa komprenkapablo. Tial ni povas kalkuli, ke estas eble malkovri la bazajn strukturojn de la vivo. Petu senpagan ilustritan faldprospekton ĉe Martinus Instituto, Mariendalsvej 94-96, Kopenhago F., Danlando.

●

Nuntempaj grandaj poŝtmarkoj pri francaj artaĵoj estas grandkvante dezirataj kontraŭ belaj hindaj poŝtmarkoj.

Sendu baldaŭ al **Esperanta Filatela Servo, P.B. 604, New-Delhi - I (Hindujo).**

●

NI GRATULAS

Geedziĝis la 5-an de julio en Villeurbanne s-ro Michel Turin kaj f-ino Claudine Patoz ; la 23-an de junio en Montpellier s-ro Jean-Marie Lecroisey kaj f-ino Elvire Peyolar.

Naskiĝis en Massy, la 24-an de majo, s-ro Bruno Royer, filo de ges-roj Pierre Royer.

NE FORGESU SUBSKRIBIGI LA PROPONON AL UNO

SERVICE DE LIBRAIRIE (Extraits)

Nous pouvons fournir tous les livres indiqués dans l'annuaire U.E.A.

ETUDE ET ENSEIGNEMENT

L'Espéranto, cet inconnu (Ribot)	1,25
Valeur pédagogique de l'Espéranto	0,60
Programme des examens	0,50
ABC à l'usage de ceux qui aiment les lettres (Waringhien)	1,50
Espéranto-Manuel (Chavet-Warnier) avec corrigés	8,00
Manuel d'Etude (Couteaux)	4,50
Manuel d'Initiation (Thaillet)	1,50
Ni parolu en Esperanto (Ribot) avec corrigés	4,80
Ludoviko en Nederlando (P. Delaire)	16,00
Espéranto Vivant (P. Delaire)	18,00
Espéranto fil d'Ariane (P. Delaire)	14,00
Plena Gramatiko (vol. I)	12,00
Privilegia Vojo al Lingvoscio (Setälä)	4,75
Dialekto, dialektiko (Dalmaŭ)	3,50
Lingvo kaj Vivo (Waringhien), bindita	20,00
Manuel de Perfectionnement (Couteaux)	3,60
Lingvaj Respondoj (Zamenhof)	7,50
Esperanta Proverbaro (Zamenhof)	7,50
Esperanto, facila por vi (Walter)	5,70
La Fundamento, broŝurita, p. de A. Albault	13,50
Ne kiel Meier ! (R. Schwartz)	2,00

DICTIONNAIRES, LEXIQUES ET VOCABULAIRES

Dictionnaire Français-Espéranto (Léger & Albault)	20,50
Grand Dictionnaire Esperanto-Français (Waringhien).	33,00
Lexique Espéranto-Français (Léger)	5,40
Naŭlingva Etimologia Leksikono (Bastien)	10,00
Plena Vortaro de Esperanto	20,00
Vocabulaire de poche (Bastien)	3,30

HISTOIRE DU MOUVEMENT

Le Docteur Espéranto (M. Ziolkowska) broché	6,50
relié	13,50
La Esperanto-Movado (Stöp-Bowitz & Isbrucker)	3,00
Leteroj de L.L. Zamenhof (Waringhien) I & II binditaj, kune	28,00
Originala Verkaro de Zamenhof, bindita	20,00
Vivo de Zamenhof (Privat)	4,50
Historio de la Lingvo Esperanto (Privat)	9,50
D-ro Zamenhof (M. Boulton), bindita	19,00

LITERATURO

Les Héros Existentialistes dans l'œuvre de J.-P. Sartre (Colette Llech-Walter) texte bilingue	3,00
Angla Antologio (Auld & Rossetti)	14,00
La Aventuroj de Marteno Drake (G. Norway), bindita	4,50
La Aventuroj de S-ro Longkrurulo (Uitterdijk)	2,00
Barbro kaj Eriko (Schneider & Carlsson)	1,00
Brulanta Sekreto (Stefan Zweig)	3,30
Colomba (Mérimée)	1,70
Topaze (M. Pagnol)	10,00
Reĝo Edipo. Antigona (Sofoklo)	10,00
Fabiola (Kardinalo Wiseman) 7,50 ; bindita	12,00
La Forto de l'Vero (Adi)	6,00
La Goja Podio (R. Schwartz)	6,00
La Hundo Kruso (Ballantyne)	2,50
Infanoj en Torento (St. Engholm) I & II kune	5,60
Invito al Ĉielo (J.D. Sayers) broŝurita	4,50
Karlo (Privat)	1,40
La Karnavalo kaj la Somnambulino (Immermann)	3,30
Malsata ŝtono (R. Tagore), bindita	16,00
Akbar (Brouwer)	5,50
Kiso de la Reĝino (Naĵivin)	3,30
Kredu min Sinjorino ! (Rossetti), bindita	8,50
La Dia Komedio (luksa eldono)	60,00
Edelvejso kaj la tri vagabondinoj	4,00
Fabloj de Andersen	15,00
Miru, Pensu, Ridu (Bennemann), bindita	9,00
La Normandaj Rakontoj (Maupassant), bindita	17,00
Novaj Esperanto-Historietoj (div. aŭtoroj)	3,50
Princino de Marso (Burroughs)	1,70
Sep Vangofrapoj (Aszlanyi)	3,30
Taglibro de Anne Franck, bindita	11,50
La Naŭzo (J.-P. Sartre), trad. R. Bernard	20,00
Sen Eliro (J.-P. Sartre), trad. R. Bernard	8,00
Eroj (M. Boulton)	12,50
Esperanta Antologio. Poemoj, bindita 21,50, broŝ.	18,50
La Floroj de l'Malbono (Beaudelaire)	13,50
Georgo Dandin (Molière)	5,00
Jozefo (Applebaum)	5,60
Kontralte (M. Boulton)	10,00
La Mokindaj Preciozulinoj (Molière)	1,20
Peer Gynt (Ibsen), bindita	11,20
La Revizoro (Gogol)	4,50
Sonĝe sub Pomarbo (Baghy)	10,00
Kiel akvo de l'rivero (Schwartz), bind. 19, br.	15,00
Dana Antologio, bindita	16,50
Quo Vadis (trad. Lydia Zamenhof)	14,00
Koloroj (J. Baghy)	4,50
La Marvirineto, bindita	10,50
Bildlibro pri Bestoj, bindita	11,50
La Eta Princo, broŝurita — Trad. P. Delaire	14,50

FILOZOFIO & RELIGIO

Tio, kion mi kredas (J. Rostand-Berlot)	3,00
Maksimoj de La Rochefoucauld, franca kaj Esperanto kune (Waringhien)	2,00
La Nova Testamento, bindita	3,00
Sankta Biblio, bindita	12,00
La Vivo de Nia Sinjoro Jesuo (Dickens), bindita	5,00

GEOGRAFIO — VOJAĜADO

Nepalo malfermas la pordon (T. Sekelj)	15,00
Aŭstralio — Lando kaj Popolo	3,50
Ekspedicio Kon-Tiki (Heyerdahl), bindita	18,50
Kanako el Kananam (K.-G. Linton)	11,00
Tempesto super Akonkagvo (T. Sekelj)	11,00
De Parizo al Pirenea Montaro	1,80
La Bela Subtera Mondo (Leander Tell)	10,00

ARTO, SCIENCO & TEKNIKO

Retoriko (Lapenna), bindita	16,50
Atakoj kontraŭ Gardenplantoj (Neergaard)	15,50
La Vivo de la Plantoj (Neegaard)	11,50
Sekretoj de la Marestaĵoj	7,50
Amuzo per Scienco (Vivian), bind.	6,00

GRAMOFONDISKOJ

Cours d'Esperanto (Ribot) : 6 disques et 7 livrets	84,00
Disque de prononciation	4,00
Parolado de Lapenna	11,50
Melodioj (La Espero, Ceriz'Tempo, Fontano klara)	12,00
Diversaj Melodioj (kvarvoĉ), ĉiu	10,00

Livres illustrés pour les jeunes (Série de 10)	10,00

Frais d'expédition et de poste :

20 % jusqu'à 10 NF ; 15 % jusqu'à 20 NF ; et 10 % au-dessus.

Toutes les commandes sont à adresser, avec les fonds, à : Union Française pour l'Espéranto, 34, rue de Chabrol, Paris X^e^. C.C.P. 855-35 Paris.

Sablé-sur-Sarthe. — Imprimerie Coconnier.

Le Gérant : J. Guillaume.